І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 4-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 4, 1962 No. 63. VOL. LXIX.

УРЯД ПРОПОНУЄ ДОКЛАДНІШУ ПЕРЕВІРКУ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНУ

ЗАПРОПОНОВАНІ УРЯДОМ ЗМІНИ ДАЛИ Б НА $845 МІЛЬЙОНІВ БІЛЬШЕ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Секретар скарбу Дуґлес Діллон, зізнаючи в Сенатській Фінансовій Комісії, запропонував Сенатові такі зміни в прийнятому Палатою Репрезентантів податковому законі, які обіймали б майже всі пункти того проекту і дали б державній скарбниці на $845 мільйонів більше податків. Палата прийняла цей законопроект минулого тижня, і президент Кеннеді на пресовій конференції хвалив Палату за її зрозуміння потреби змінити податкові закони. Але Палата злагіднила була урядові проекти, і тепер представник уряду пропонує Сенатові, щоб ухвалив цей закон в такій редакції, як уряд пропонував ще минулого року. В політичних колах гадають, що Сенат не погодиться на всі урядові пропозиції, і уряд про це знає, але Діллон старається витоrгувати якнайбільше від Конґресу. Голова Сенатської Фінансової Комісії сенатор - демократ із Вірджінії Гаррі Флад Бирд гостро критикував навіть той проект, який прийняла Палата Репрезентантів. Він гостро виступив проти того пункту проекту, який передбачає поменшення податків промисловцям на більше як один більйон долярів від інвестицій у нові фабрики і на закуп нових машин. Уряд знає, що в першому році державна скарбниця дістала б менше податків від промисловців, але промислові інвестиції створили б нові пости праці, і зменшилося б число безробітних, а вслід за тим в найближчих роках збільшилися б прибуткові податки. Сенатор Бирд сказав, що зменшення податків — це є „субсидія для промисловців" і тому він є проти такої „дивної" пропозиції. Діллон пропонує такі зміни в тому проекті, що його ухвалила Палата: 1) Прибутки від філій американських корпорацій за кордоном мали б бути оподатковані зараз тоді, коли їх зароблять закордонні підприємства, а не так, як є тепер, що ЗДА відтягають податки аж тоді, коли ті прибутки прибувають до цієї країни; 2) Діллон пропонує, щоб не можна було відтягати від оподаткування ті видатки, які підприємства поробили на різні розваґові імпрези для своїх працівників; 3) Уряд пропонує гостріше оподатковувати різні ощадностеві і позичкові інституції. Але секретар скарбу Діллон заявив, що прийнятий Палатою законопроект є в „загальному добрим податковим законопроектом". Він закінчив свої дворогинні зізнання просьбою, щоб податковий проект Конґрес ухвалив якнайшвидше, бо він є „необхідний" для економіки ЗДА. Ще під час зізнань Діллона сенатор Бирд роздав членам Сенатської Фінансової Комісії заяву, в якій твердить, що передбачена урядом податкова навишка в сумі кількасот мільйонів долярів не є реальна, бо, на думку Бирда, бюджет на фінансовий рік, що починається 1-го липня цього року, буде мати дефіцит від $3 800 000 000 до $4 900 000 000. Діллон заявив на це твердження Бирда, що сенатор не бере до уваги в своїх калькуляціях того, що економіка буде краще розвиватися і внаслідок цього будуть більші податкові прибутки.

Винайдено прилад, який має встановити, чи існує життя на Місяці

Ню Гейвен, Коннектикат. — Дослідна група науковців під проводом професорів Єйльського університету винайшла 11-фунтовий електричний прилад, який має встановити, чи є життя на Місяці. Цей прилад мініятюрний газовий хроматограф, випродукований на домагання Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації. Його мають вживати на ракеті Сирвеєр, яку, згідно з пляном, першу мають випустити на Місяць при кінці цього року. Ця ракета полетить сама, без пілота. Цей хроматограф збудований так, що зможе відбути 225.000-милеву подорож на Місяць. В ракеті мають бути інструменти, які мають виявити, чи на Місяці знаходяться органічні субстанції, які мали б свідчити про можливість життя на цій планеті.

Сенатор Кітінґ за лібералізацію іміґраційного закону

Ню Йорк. — Сенатор - республіканець Кеннет Б. Кітінґ, промовляючи на Конференції в справі іміґрації і громадянства, твердив, що обмежений іміґраційний закон не дозволяє ЗДА виконувати свої зобов'язання у відношенні до „невинних жертв так званої холодної війни". Сенатор Кітінґ ствердив, що теперішній Конґрес є „єдиним Конґресом в останніх повоєнних роках, який не дістав із Білого Дому нічого в справі іміґраційного закону і охорони громадянських прав". Від закінчення 2-ої світової війни є „постійний марш до волі з-під комунізму". Ось тепер втікають люди з Куби диктатора Кастра і недавно втікали зі Східної Німеччини. Втікали і втікають люди і з інших комуністичних країн. Немає вигляду на те, щоб холодна війна швидко скінчилася, тому треба б допомогти тим, що є жертвами „холодної війни". Сенатор - демократ з Мишиґену Філіп А. Гарт разом із Кітінґом внесли новий законопроект, щоб закінчити дискримінацію в іміґраційних законах.

У ВАШИНГТОНІ ЦВІТУТЬ МАГНОЛІЇ

Внаслідок теплих днів, які були в минулому тижні, у Вашингтоні почали цвісти магнолії і розвинулися вже пуп'янки на вишнях, що дає можливість сподіватися їх раннього цвітіння. На фото: гілка магнолії обрамовує вашингтонський Капітоль.

Американські астронавти полетять на Марс в 1980-му році

Вашингтон. — Директор заавансованого досліду при Крайовій Аеронавтичній і Космічній Адміністрації д-р Ернест Стулінгер, промовляючи на церемонії в Парижі, де він дістав нагороду Галаберта, сказав, що американські астронавти плянують із успіхом летіти на плянету Марс в 1980-му році. Він виявив, що цей запляннований лет на Марс і назад мав би тривати два роки і мав би відбутися за допомогою 5-ох ракет, кожна по 360 тонн. П'ять ракет потрібні на те, щоб одна одній могла допомагати на випадок потреби. Д-р Стулінгер працює в центрі космічних дослідів в Гантвіллі, Алабама. Лет на Місяць плянують американські астронавти ще перед 1970-им роком.

Астронавти просять Президента, щоб дозволив летіти в космос майорові Слейтонові

Вашингтон. — 6 астронавтів, колег майора Донелда К. Слейтона, якому лікарі заборонили літати довкола Землі внаслідок зашвидкого биття серця, — звернулися з просьбою до президента Кеннеді, щоб скасував цю заборону, і щоб Слейтон міг відбути другий лет довкола Землі, який мав відбутися за кілька місяців. Астронавти твердять, що про цю ненормальність серця астронавта майора Слейтона знали віддавна його лікарі, які заявляють, що виключення майора Слейтона від летів довкола Землі є помилкою. Сам Слейтон твердить, що його серце ніколи не мало впливу на його працю при Космічній Адміністрації. Почищо майор Слейтон є між першими 7-ма астронавтами, і його запевняли, що він зможе летіти довкола Землі в пізнішому речинці.

Д-р Ґалан переобраний на президента ОбВУА

Філядельфія. — В минулу суботу 31 березня ц.р. відбувся тут в домі Горожанського Клюбу 7-ий Делегатський З'їзд центральної української комбатантської організації в Америці Об'єднання б. вояків українців, яка об'єднує в 15-х відділах в ЗДА коло 800 членів. На З'їзді було приявних 39 делегатів, крім членів Головної Управи й інших керівних органів. Разом було приявних коло 60 осіб. Зборами проводила Президія в складі: голова д-р І. Витанович (Шикаго), заступники голови І. Михайлів (Честер), П. Постолюк (Ню Йорк) та секретарі М. Савчин і Маланчук (Філядельфія). У Почесній Президії засіли ген. О. Загродський, ген. А. Валійський і полк. М. Омелюсік. Д-р В. Ґалан згадав у вступній промові про найважливіші проблеми за останніх 9 років, коли-то він перебував на посту президента ОбВУА, як теж про ті проблеми, що їх треба розв'язати. Найбільше місця в дискусії після звітів членів Управи займали справи комбатантського журнала „Вісті Комбатанта", що його ОбВУА видає разом із Братством кол. вояків І УД УНА, Братством УСС, Об'єднанням кол. вояків УПА і Українським Стрілецьким Громадою в Канаді. Привіт від Головної Управи Братства І Української Дивізії склав інж. І. Скіра. Всі постанови й резолюції прийнято одноголосно. До Нової Головної Управи ввійшли: президент д-р В. Ґалан, заступники д-р І. Козак, І. Порітко, Ю. Лопатинський і І. Лютий - Лютенко. Члени Управи: секретар М. Савчин, скарбник Н. Вишневецький, культурно - освітній референт П. Калиновський, редактор „Вістей Комбатанта" І. Кедрин-Рудницький, організаційний референт М. Каплистий та члени д-р О. Утриско, О. Саракман і М. Кривопуск. Гол. Суд: Ген. П. Самутін (Боффало), О. Козловський (Ню Гейвен) і інж. М. Хроновят (Клівленд). Головна Контрольна Комісія: д-р М. Рибак, М. Алексевич і О. Тритяк (всі з Філядельфії) та заступники І. Данківський і пані Тамара Омелюсік. З'їзд рішив переслати привіт президентові УНР в екзилі д-рові С. Витвицькому. Скромне прийняття уладили пані із Жіночої Секції при Філядельфійському Відділі ОбВУА.

Проф. Богдан Галайчук мав доповідь в Колюмбійському університеті

Ню Йорк. — Богдан Галайчук, професор університету в Буенос Айрес і постійний кореспондент „Свободи", виголосив в четвер минулого тижня доповідь в Еспанському семінарі Колюмбійського університету в Ню Йорку, що його проводить проф. Франк Таннебавм, один із найстарших і найбільших фахівців латино - американських справ. Проф. Б. Галайчук, який промовляв еспанською мовою, аналізував підложжя останнього перевороту в Арґентині, зокрема три тамошні чинники: табір пероністів, ролю війська в політиці та трудну позицію скиненого през. Артуро Фрондізі. Зокрема доповідач висловив погляд, що внаслідку останніх подій в Арґентині ЗДА матимуть труднощі в переведенні програми Альянсу для Поступу. Між приявними на тій доповіді були колишній амбасадор ЗДА в Чіле Волтер Гов з дружиною, професор Попеску з Колюмбійського університету, кубинський політ - втікач Люїз Мартінез, колишній міністер освіти з Перу, болівійський археолог і багато інших.

Гомфрі і Стівенсон боронять політику ЗДА щодо ОН

Об'єднані Нації. Сенатор Гюберт Гомфрі, демократ з Міннесоти, і амбасадор ЗДА з Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон палко обороняли у телевізійному виступі в минулу неділю 1 квітня дотеперішню політику З'єдинених Держав у відношенні до Об'єднаних Націй і на терені Об'єднаних Націй. Вони виступили у програмі „Стівенсон звітує про ОН", яка відбувається що-два тижні в „Американській Бродкестінґ Компані". Виступ обох тих видатних американських політиків був звернений проти сенатора Генрі Джексона, демократа із стейту Вашинґтон, який недавно в промові в Клюбі Крайової Преси у Вашингтоні гостро критикував тісне пов'язання американської закордонної політики з Об'єднаними Націями, заведуючи увагу на так звану міжнародну опінію, зокрема на опінію збоку азійсько - африканських народів, та створення наче другого державного секретаріяту з амбасади ЗДА при ОН. Сен. Г. Гомфрі, не зазнавши сен. Джексона за іменем, направді на його адресу назвав його завваги „виявом жалюгідного браку знання світу, в якому живемо" та „поганою прислугою для безпеки Америки". Аллей Стівенсон був спокійніший і поміркованіший у своїх висловах та обмежився до переконування, що закордонною політикою керує Президент, що його рішення спираються передусім на порадах від державного секретаря. Цей виступ названих політиків виявляє поважну розбіжність поглядів на закордонну політику ЗДА і спосіб, як вона повинна бути ведена — в самому демократичному таборі. Обидва названі демократичні сенатори займають поважні становища в сенатських Комісіях.

Західні альянти устійнюють плятформу для нових розмов з СССР про Берлін

Вашингтон. — ЗДА і їх західні альянти переводять тепер консультації щодо часу й способу продовжування розмов з СССР на тему Берліну і Німеччини, започаткованих ще на терені Об'єднаних Націй і у Вашингтоні та ведених впродовж двох тижнів у Женеві. Ці дальші розмови мають вестись з новим совєтським амбасадором у Вашингтоні Анатолем Добриніним. Цей останній відвідав в минулий понеділок асистента державного секретаря для європейських справ Фой Колера, асистента секретаря для далеко-східних справ Аверела Гаррімана і дорадника державного секретаря в совєтських справах Чарльза Болена. А. Добринін заявив після того, що це були „куртуазійні відвідини", під час яких не ведено ділових нарад. Американські керівні чинники переконані, що Совєти захочуть розпочати нові розмови від їхньої останньої пропозиції, спрецизованої в меморандумі, що його Андрей Громико передав Державному секретареві Раскові під час останньої з ним розмови в Женеві в минулому тижні. За тією нібито новою пропозицією Совєти погоджуються на міжнародну контролю шляхів комунікації Західнього Берліну з зовнішнім світом, під умовою остаточного полагодження справи Берліну на базі його демілітаризації і перетворення у „вільне місто" та з передумовою, що СССР буде арбітром у всіх спорах, що виникнуть між міжнародною комісією і Східною Німеччиною. Для Заходу ця пропозиція не сприятлива, але обидві західні кола сподіваються, що Совєти ще поступляться і можна буде знайти компроміс.

Совєти шантажують Австрію, щоб відтягнути її від Спільного Европейського Ринку

Відень. — Совєтський уряд почав застосовувати проти Австрії економічний тиск, щоб цим відстрашити цю державу від участи в Спільному Европейському Ринку. Багато австрійських підприємств і фірм, які експортували досі свою продукцію до Совєтського Союзу, не одержали досі нових замовлень і не мають теж можливости переговорювальних в справі нових торговельних умов. Досі такі закупівельні контракти були підписані Совєтами дня 31 березня кожного року. Почали зменшувати імпорт з Австрії до СССР Совєти вже з кінцем 1961 року, і так в останньому чверті річці 1961 австрійський експорт до СССР, що вийшов кордонної торгівлі Австрії, обнизився до 14 процентів. Совєтський уряд повідомив востанне Австрію, що якщо вона переговорювати в справі своєї участи в Спільному Европейському Ринку і схоче приступити до цієї европейської економічної спільноти, то це буде порушенням австрійської неутральности (зокрема статті четвертої мирового договору з 1955 року, в якій Австрія зобов'язалася не вести ніякої політики, що змагала б до нового „аншлюсу"), значить об'єднання з Німеччиною. Совєти твердять, що коли Австрія, приступивши до Спільного Европейського Ринку, буде узалежнена цілком від ... Західної Німеччини.

В Нюарку відбулися передконвенційні збори при співучасті членів Екзекутиви УНСоюзу

Нюарк, Н. Дж. — Минулої неділі, 1-го квітня, тут відбулися передконвенційні збори нюаркської союзової округи і який взяли участь секретарі, делегати та інші представники Відділів округи та представники Екзекутиви УНСоюзу: гол. предсідник Йосиф Лисогір і гол. секретар Ярослав Падох. Усіх відділів має Округа 18, в тому 5 відділів із Елізабету. Ці відділи обрали в останніх місяцях 21 делегатів на нещалеку, 25-ту Конвенцію УНСоюзу, тобто рівно 5% всіх делегатів. Тим то перебіг та вислід цих зборів мас чимале значення для переходу недалекої конвенції.

Збори відкрив і ними проводив голова округи Юліян Баранюк, а секретарював голова одного з більших відділів д-р Семп Утриско. Після загального звіту з діяльности голови округи П. Лисогір з'ясував загальний стан УНСоюзу, підмічуючи великі успіхи, які УНСоюз здобув в останньому міжконвенційному чотириліттю. Зокрема він вказав на великий зріст членів та майна Союзу, яке в 1961-му році збільшилося на півтора мільйона долярів. Поширення культурної праці, чого наявним доказом є „Коштовна Енциклопедія Українознавства в англійській мові, с також приріст нового росту УНСоюзу. Я. Падох підсумував великі досягнення УНСоюзу в міжконвенційному періоді. Останнє чотириліття принесло Союзові далеко більше членів, як чотириліття попереднє, хоч в 1954 і наступних роках прибувало до ЗДА багато нових іміґрантів, а тепер ця іміґрація майже перервана. Зокрема останній рік прин ... УНСоюзові майже 5 000 нових членів, що під ... організаційним оглядом є фе...

(Закінчення на стор. 5-ій)

ПРИХИЛЬНИКИ З'ЄДИНЕННЯ З ЄГИПТОМ ПЕРЕМАГАЮТЬ В СИРІЇ

Дамаск. — Головне командування сирійської армії, яке перевело в Сирії вже другий від 28 вересня мин. року державний переворот і відсунуло від влади парляментарний уряд, втратили, очевидячки, контролю над військовими гарнізонами в краю, які почали домагатися повороту до державної єдности з Об'єднаною Арабською Республікою. Ситуація загострилась в минулий понеділок 2 квітня настільки, що довкола столиці краю Дамаску поставлено сильні військові з'єднання в остраху перед маршем провінційних військ на столицю, а в самому Дамаску заборонено всякі зібрання на вулицях, чи в замкнених приміщеннях та заведено поліційну годину і строгу цензуру. Радіо з Дамаску заповіло, що військова хунта пропонує переведення всенародного плебісциту в справі повороту до державної єдности з Об'єднаною Арабською Республікою, але водночас зазначило, що така поновна злука мусіла б загарантувати Сирії її „національну гідність та непорушність її території". На такій „здоровій базі" — заявила керівна хунта — можна б переговорювати з „другим Єгиптом". В минулу суботу вперше від військової революти з 28 вересня мин. року і тодішнього відірвання Сирії від федеративного зв'язку з Єгиптом, звеличники єгипетського президента Гамаля Абделя Нассера уладили велику демонстрацію на вулицях столиці Дамаску. Подібні демонстрації відбулись в містах Алеппо і Гомс. Ці демонстрації мали двоякий характер. Одні демонстрували в користь цивільного демократичного уряду, скиненого військом в минулому тижні, — інші в користь привернення злуки з Єгиптом в спільній З'єдиненій Арабській Республіці. В радіо в Дамаску вперше за останнього півроку передавали єгипетські пісні, а над поліційною станицею в Гомс т. зв. насіестри пробували повісити прапор З'єдиненої Арабської Республіки. Військо ніби є проти злуки з Єгиптом і заперечує висланням тайної дипломатичної місії до Каїро, але закордонні дипломати твердять, що таку місію дійсно вислано туди. Ситуацію значно ускладнює факт, що впродовж чотирьох днів від часу останнього військового перевороту та вивезення всіх членів уряду за вийнятком військового міністра, не проголошено нового уряду.

Французькі терористи в Альжирі хотіли захопити частину краю

Альжир. — Тайна Військова Організація перевела під кінець минулого тижня першу операцію цілком військового партизанського характеру, намагаючись вперше захопити під свою владу цілу одну частину крайової території та ще й з допомогою від місцевих арабів. В гори Лямар тен, за 100 миль від столиці Альжиру, поїхала колона військових транспортних авт з членами Тайної Військової Організації, переодягненими в французькі парашутні уніформи. Коли французькі вояки з тамошніх ґарнізонів спокійно приглядались тому „своєму" транспортові, підпільники окружили вояків, заскочили їх та роззброїли. Опісля вони заапелювали до місцевого мусульманського кацика, Махаджі Саїд Буалена, щоб той із своєю „приватною армією" приєднався до Тайної Військової Організації і відмовився від послуху урядові де Голя. Названий мусульманський лідер був нібіто противником альжирських арабських націоналістів, які активно вели проти Франції партизанську війну і тому праві екстремісти пробували приєднати його на свою сторону під гаслом „Альжирське Альжиру". Французький уряд негайно вислав туди військо, яке звело бої з черги не з мусульманськими, а власними таки французькими партизанами. Вся та операція терористів була зорганізована і керована полковником Жаном Гарде, який перейшов на сторону підпільників. В місті Альжирі військо і поліція продовжує масові ревізії, серед яких виявляють і забирають зброю і пропаґандивну літературу терористів.

На Кіпрі фанатики розпалюють греччько-турецьку ворожнечу

Нікозія. — З нагоди сьомих роковин постання підпільно-революційної організації кипрських греків, яка боролась терором і саботажами проти британського панування на Кіпрі, вибухло на терені Нікозії в різних пунктах міста кілька бомб. Вполудне сформувався похід з кількох тисяч кипрсько - грецької молоді, який парадував вулицями. Це спокійно розійшлись. В той сам час віце - президент Кипру, турецький лідер д-р Фазіль Кучук промовляв на великому зібранні турків, закликаючи їх до спокою і сильних нервів, щоб не дати себе спровокувати грецьким фанатикам. Турки надзвичайно схвильовані й обурені, бо недавно підкинено бомби під дві мошеї, а вчи на згадані роковини знищено сильною бомбою пам'ятник у честь турецького героя Бакрактара, який — за переказом — перший передерся через мур довкола Нікозії за наступу турків на те місто, коли Кипр був під володінням Венеції, у 1570 році.

В АМЕРИЦІ

● **На Флориді** агенти сконфіскували 6 фунтів кокаїни, вартости $1,250,000, заарештувавши при тому 5 осіб, які плянували цей наркотик продавати. Представник бюра боротьби проти наркотиків Юджін Маршалл заявив, що заарештовані особи, — це члени таємної організації, яка хоче наркотиками деморалізувати американців та компромітувати кубинських втікачів, бо заарештовані, — це кубинці.

● **Канадійський уряд** заанґажував талановиту всебічно артистку Елінор Мілн до декорацій праць в оттавському парляменті. Це перша жінка, що виконуватиме подібні праці.

● **Представник** департаменту внутрішніх справ Алфред Баррет з приємністю стверджує, що цього року вперше впродовж багатох років японські вишні вчасно зацвіли і тому фестиваль Цвітіння Вишень, який починається в середу 4-го квітня, відбуватиметься згідно з природою.

● **Головний поштмайстер** Едвард Дей виявив на ювілейних зборах дівчат-скавток, що незалежно від того, чи Конґрес ухвалить збільшення оплат від листа з 4-ох до 5-ох центів, департамент пошти видасть скавтську ювілейну марку за 4 центи. Ця марка вийде при кінці цього року.

● **Сенатська Комісія** Урядових Організацій стверджує, що в минулому році число федеральних урядовців збільшилося на 74,554 особи і виносило в дні 1-го січня 1962 — 2,418,864. Від 1-го січня 1950-го року число федеральних урядовців збільшилося 457,835 осіб.

У СВІТІ

● **Новий совєтський амбасадор** у Вашингтоні Анатолій Добринін передав президентові Кеннеді вірчу грамоту. У курту[азійно]-формальній виміні слів Добринін заявив, що він діятиме у Вашингтоні „задля збереження вічного миру". Він має 42 роки, тому народився і виховався вже за большевицького режиму і належить до першої генерації большевицьких дипломатів. Президент Кеннеді стрінувся з Добриніним під час минулорічної зустрічі з Хрущовим у Відні.

● **На островці Гаґ**, зараз біля Нової Гвінеї, що є під голяндською адміністрацією, голяндська стежа відкрила індонезійський відділ партизанів, які моторово - висадних човнів. Голляндці твердять, що після короткої перестрілки, в якій згинув один індонезієць, партизани піддалися, при чому захоплено багато зброї.

● **В Індії** з парадою офіційно закрито в минулу суботу парлямент, другий за існування індійської держави. Новий індійський парлямент буде відкритий 16 квітня. Хоч формально цілий індійський уряд подався до димісії, проте нема сумніву, що новим прем'єром станет знову 72-літній Джавагарлал Неру. Зате буде новий голова парляменту, бо дотеперішній, Анатасіям Аійянґер, буде призначений губернатором провінції Віґар. В новому індійському парляменті, як і в попередньому матиме абсолютну більшість Конґресова партія Неру.

● **10-го квітня** в Ню Йорку мають страйкувати 30,000 учителів публічних шкіл з усіх 40,000. Учителі домагаються підвишки, що коштувала б місто $53 мільйони а міська рада пропонує тільки підвишку в сумі $27 мільйонів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Мала поступка і велика надія

У безперебійній холодній війні із Заходом большевики зробили маленьку поступку: вони зревідували свою первісну відмову щодо міжнародної контролі над комунікаційними шляхами між Західнім Берліном та Заходом і в принципі погодилися на таку контролю, узалежнивши її від загального порозуміння в справі Берліну, згідно з совєтською рецептою. Водночас і щодо отієї східньо - західньої комунікації з Берліном вони поставили за умову, щоб арбітром в усіх суперечках були вони, большевики, іншими словами, — щоб фактично та комунікація залежала від доброї чи злої волі комуністів, байдуже східньо - німецьких чи російських. Були вже прецеденти з так званими міжнародними контрольними комісіями, наприклад, у Лаосі і В'єтнамі, які, внаслідок саботажу їх комуністичних членів, ставали фікцією, якщо не покришкою для комуністичної інфільтрації і партизанки.

Отож насправді ця маленька поступка Совєтів не має ніякого практичного значення і є тільки іншим стилістичним сформулюванням того самого основного принципу, що його Совєти поставили зразу, а саме — „суверенности" їхнього східньо - німецького сателіта над комунікаційними шляхами Берліну. Справа має засадниче значення, бо в практиці ця совєтська вимога дає змогу східньо - німецьким комуністам замкнути ті комунікаційні шляхи в будь-який момент і повести нову блокаду Берліну, яка — за одностайним твердженням членів західнього союзу НАТО — фактично розпочала б нову світову війну. Москва саме й шантажує Захід тим, що він може купити „тривкий" мир за ціну зречення з Західнього Берліну і згоди на його комунізацію, бо пропонований нею статут здемілітаризованого „вільного міста" для Західнього Берліну був би фактично тільки короткотривалою, переходовою стадією.

Але, без уваги на ту маленьку й практично безвартісну совєтську псевдопоступку, англомовна преса вдарила в оптимістичний тон, що ось ніби з'явилась на обрії реальна можливість злагоди у справі Берліну. Така реакція дуже характеристична для настроїв Лондону і Вашингтону: з надзвичайною поквапністю хапатися за кожну соломинку, яка ніби має допомогти видобутися з нетрів холодної війни на тривкий ґрунт миру. Ці настрої підтримує преса, яка іноді є більш папською, аніж сам Папа, і, в бажанні підтримувати миролюбну політику уряду — перетягає струну, викликаючи в Москві враження про збройну і моральну слабість Заходу.

Беруть розгін в терорі

„Україна бере розгін" — під таким гаслом вийшла московська „Правда" з 29-го березня ц. р. із вступною статтею, підписаною редакціями друкованих українською та російською мовами газет в УССР — „Радянської України", „Правды Украины", „Колгоспного Села" і „Робітничої Газети" — і з спеціяльно підібраними редакціями цих газет матеріялами. Це мало б бути відгуком Української ССР на виступи Хрущова під час березневого пленуму КПСС і на постанови та заклики компартії в справі „перебудови й поліпшення керівництва сільським господарством". Заявляючи, що всі ці „бойові заклики" викликали серед українського народу — „гаряче сприйняття, новий приплив творчих сил і енергії, нестримне змагання чимскоріше перетворити в життя розроблену партією програму могутнього підйому сільськогосподарського виробництва", редакції згаданих вище газет лають закордонних „ворогів комунізму" за те, що вони, перекручуючи нібито виступи Хрущова, осмілюються писати про „кризу совєтського сільського господарства".

Усім цим рейвахом Москва і її сатрапи в Україні намагаються підігнати українське сільське господарство до виконання покладених на Українську ССР завдань: підвищити в 1962-му році на 200 мільйонів пудів гуртовий збір зерна, на чотири мільйони тони продукцію молока і на 425 мільйонів тони продукцію м'яса. Інакше кажучи, Україна мусить не тільки докласти всіх сил, але й добре стиснути пояс, щоб виконати накинутий їй плян, щоб вичаавити з землі те, чого вона не хоче родити, добитися продукції, для якої немає ні рук, ні машин. І тому нинішній „розгорнутий фронт" викликає в українських хліборобів не лише „глибокі роздуми, але й важку тривогу та пасивний спротив.

Враховуючи такі, цілком неприхильні до „перебудови" сільського господарства настрої серед населення України, Москва не обмежується закликами, постановами та масовим творенням „управлінь" - інспекторатів, що їх в Україні має постати 190 територіяльних, крім цілого ряду обласних і республіканських. Водночас із пропагандою й „реформами" в Україні, як це підтверджують приватні листи і повідомлення закордонних кореспондентів, почалася нова хвиля арештувань і депортацій. Масові арешти, особливо серед студентської молоді, ідуть в Києві й інших містах, відбуваються знову депортації населення з українських земель. В цих репресіях московські сатрапи узяли справжній таки розгін, щоб примусити Україну дати потрібну для ратування червоної Москви продукцію.

Єдність і зміна варти

Сьомий Делеґатський З'їзд Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці, який відбувся минулої суботи у Філядельфії, переступав своїм значенням вузькі межі однієї з численних американсько - українських організацій. Членами тієї організації, яка була заснована формально осінню 1949-го року і насправді продовжує існування Української Стрілецької Громади в ЗДА з 1925-го року, є круглo 800 осіб. Це у великій більшості колишні активні учасники визвольної війни і революції з рр. 1917 - 21, між ними й Українські Січові Стрільці з 1914-го року. Таким чином, це організація найстаршої живучої ґенерації, тієї, яка своїми ділами, а не словами, засвідчила своє становище до проблеми української державности і по нинішній день проводить культ збройної боротьби, несучи на своїх плечах все ще львину частину громадської праці.

Цей момент був вирішним для всієї атмосфери зборів. Внутрішньоорганізаційні справи стояли на задньому пляні. На першому було підкреслювання потреби єдности — в загально - комбатантському, як і в громадсько - політичному секторах. Понадпартійний і національно - державницький підхід людей у пересічному віці 65 років був прикметною для членів тієї ґенерації, які мають найбільший життьовий досвід і вміють дивитися найдалі в майбутнє. З погляду цього майбутнього найстарші наші американсько - українські громадяни, колишні військовики, не тільки закликали до консолідації, але й висловлювали глибоку журу за своїх наступників. Вони хочуть вбачати їх передусім знов таки в колишніх військовиках, як людях, що навчилися дисципліни, набралися у військових рядах почуття обов'язку і доказали свою відданість рідній справі. За таких своїх наступників вони вважають колишніх вояків І Української Дивізії, колишніх членів Української Повстанської Армії і ту американсько - українську молодь, яка перейшла через ряди американської Армії, між ними і т. зв. корейців, яких чимало є серед членів ОбВУА. Стурбованість з приводу того, що поважне число колишніх українських вояків сторониться своєї організації і наче самі вписують себе до асуспільної верстви громадянства, як теж стурбованість з приводу загального послаблення громадської активности і жертвенности в ЗДА — це були проблеми загальнокрайового маштабу, а не тільки організаційного. Ця наша ґенерація активних борців за волю України, яка помалу відходить, повинна надхнути своїх наступників тими самими ідеалами, що їм служила, і тією самою вірністю творчій конструктивній праці.

Богдан Галайчук

УДАР ПО ДЕМОКРАТІЇ — І ПО ПЛЯНУ КЕННЕДІ

Згідно з досить поширеним поняттям, збереження демократії це виключно справа доброї волі; демократичному ладові, мовляв, нічого не загрожує, коли всі громадяни готові підкоритися йому, коли немає там амбітних кандидатів на диктаторів. Що справа ця не така проста вказує приклад такої старої, зрівноваженої демократії як бельгійська, що перейшла була небезпечну кризу у зв'язку з абдикацією короля; або французька, де перехід від 4-ої республіки до 5-ої відбувся способом, непередбаченим у конституції, скопійованим за латиноамериканськими зразками: в Альжирі постала „хунта мілітар", яка зробила „пронунсіяміснто", висуваючи на президентське крісло ген. де Голя. Якщо б не добровільне „леґальне самовбивство" влади 4-ої республіки, годі було б зберегти не то конституційність, але навіть позір конституційности.

Тому годі журитися тим, що трапилося в Арґентині, де відносно молодий, бо відреставрований 4 роки тому — після 15-ох років диктатури та „теж - демократії" — парляментарний лад ще не встиг у такій мірі сконсолідуватися, щоб розв'язувати прикру „квадратуру кола", зустрічаючи при цьому численні дилеми, які можна звести до одного знаменника: і так зле і так недобре.

Після першої дилеми, яку ми з'ясували у „Свободі" з 24-го березня (віддати провінційні уряди в руки не надто демократичних губернаторів чи анулювати правосильність демократичного волевиявлення) прийшли дальші, зв'язані з домаганням резиґнації президента Фрондізі. Лише добровільна резиґнація була б врятувала конституційність, уже поважно нащерблену скасуванням провінційних виборів. Якщо б президент відмовився, міг ще врятувати її президент одної з двох законодатних палат — дотягуючи до кінця каденції Фрондізі — тобто впродовж двох років. Врятував ситуацію голова сенату Гідо, підіймаючися заступити президента „під час його відсутности". Коли б не були погодилися в ім'я партійної солідарности, тоді заступство „уступленого" президента було б перейшло автоматично на голову федерального Найвищого Суду, але ... з обов'язком скликати вибори нового президента протягом місяця.

Не важко собі уявити, як виглядали б такі вибори в атмосфері, викликаній виборами та створеними в їх наслідок дилемами. Крути не крути, а не врятуєш конституційности хіба полатаєш її так-сяк.

У такій скрутній ситуації нелегко знайти спільну мову — нелегко погодитися, яке з двох лих слід вважати за менше. Проурядова партія вважала, що краще скасувати вислідн виборів, інші партії твердили — з переконання чи може задля присднання прихильників серед перонівської маси, — що краще допустити до урядування перонівських губернаторів. Коли А. Фрондізі рішуче відмовився від абдикації, частина армійської верхівки вважала, що краще його залишити, зрештою під кураторілею, щоб рятувати конституційність та добре ім'я за кордоном, решта армії, разом з фльотою та летунством — що безпека держави вимагає насильного усунення Фрондізі. Вийшла війна всіх проти всіх.

Та що найгірше: розпалилася до червоного ворожнеча між перонїстами і непримиренними протиперонівськими елементами, які мають сильні впливи у збройних силах, зокрема у фльоті. Насторожені перонівською перемогою, вони домагаються ужиття заходів для послаблення Генеральної Конфедерації Праці. Легко уявити собі почування перонїстів, яким вирвано з-під носа перемогу, здобуту у чесних виборах — а тепер загрожують їхній фортеці, яка об'єднує робітничі й урядничі маси і творить організаційні рами для їхньої групи тиску. Годі дивуватися, коли в таких умовинах перонівські маси опиняться під впливом комуністів, які звертають їхній ресентимент проти ЗДА.

Підсумовуючи всі наслідки рішення Фрондізі допустити перонівські списки до виборів, а опісля відмову від добровільної абдикації — з сумною усмішкою читаємо в „Ню Йорк Таймсі" похвалу, мовляв, „президент зробив прислугу своїй країні, стараючись зберегти засаду конституційности і не допустити до диктатури ..."

Вживаючи цього дивного словника, треба згадати й про заслуги Фрондізі перед континентом, зокрема перед „Альянсом для Поступу". Поховано демократію в третій щодо величини латиноамериканській країні, яка має — як слушно завважує „Тайм" з 30-го березня — об'єктивні умовини, культурні й економічні, щоб стати найтривкішою на південь від Ріо Гранде. Вчора Кеннеді вказував на Арґентину як на зразок для наслідування. Сьогодні стоїть він, як і ціла Арґентина, перед фатальною дилемою: як давати поміч, зарезервовану для демократичних країн, державі конституційний президент якої, „хвилево відсутній", перебуває у морській фортеці на острові Мартін Ґарсія? Але як вилучити з того реґіонального пляну країну найбільш економічно розвинену в усій Латинській Америці? Джентлмени з Державного Департаменту сушать собі голови над несамовитою шарадою: визнати новий уряд, відмовити визнання, вважати, що визнання зайве?

Кілька років тому, цей горіх не так важко було б розгризти, таких питань не драматизовано у Вашинґтоні — але сьогодні ЗДА стоять віч-на-віч з червоною Кубою. Коли критикувати кубинську „демократію через апляв", Кастро відповідає, що інша демократія неможлива, бо, мовляв, у Латинській Америці репрезентативна демократія зводиться до фарси. У відповідь на це, вчора можна було вказувати на Арґентину, як на доказ, що за хліб не треба конечно платити громадськими вольностями — як на шлях до загального добробуту і суспільної справедливости, протилежний кубинському шляхові. Сьогодні Кастро може вказувати на Арґентину, як на доказ демократії, зведеної до фарси.

„Можливо, що президент Фрондізі та його дорадники допустились тактичної помилки, допускаючи перонїстів до виборів", — пише „Ню Йорк Таймс". „Фрондізі — додає „Тайм" — набрав великого довір'я до себе самого та до своєї здатности переживати такого роду ризика". І так виступав він ухарактеризований на легкодуха, типу Перона, то на дядька, який чухається в потилицю: „От — мовляв — коли б то знаття!" При тому забувається, що Фрондізі відомий як геніяльний політик, неперевершений холодний калькулятор, як людина модерна, прегарно освічена. Що передбачення стало одним з головних об'єктів політичної науки — і що соціологічна наука опрацювала досить точні методи, які дозволяють зондувати публічну опінію. Ці методи трудно застосувати в ЗДА, де обидві партії майже не різняться програмами, і тому виборча маса, керуючися критеріями, що їх не завжди легко збагнути — плинка. Республіканець може голосувати за демократичного кандидата і навпаки, тому Гелдупові легко помилитись; куди простіше передбачити в Арґентині, де тяжко припустити, щоб перонїст голосував за консервативного кандидата.

А коли годі передбачити вислід, тоді, не питаючи броду, не слід скакати у воду. Годі триматися тієї засади, коли ризико неминуче, коли людина, точніше — політик, притиснена спиною до стіни; або коли ризикує вона дрібними вартостями, маючи надію осягнути більші. В арґентинському випадку було навпаки, чи дивитися з психологічного, чи з правного по-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ПО СТОРОНІ ПРАВДИ

У той самий час, коли в американській пресі пишуться речі, які свідчать про брак зрозуміння або й нехтування української визвольної проблеми, появляються публікації, які свідомо займають прихильне становище до цієї проблеми. Значить, наполеглива праця наших науковців, громадських діячів і взагалі людей доброї волі не йде на дармо. Один із передових американських католицьких часописів „Реджистер", що виходить у Денвері, Колорадо, впродовж останніх місяців умістив декілька статтей, присвячених справам поневолених Москвою народів, при чому в кожній із тих статтей покладено особливий натиск на важливість визвольної проблеми України. Для прикладу наведемо редакційну статтю із згаданого часопису з 4-го березня ц. р.:

„Одною із жалюгідних слабостей з нашого боку в холодній війні є брак зрозуміння сили різних національностей не тільки поза залізною заслоною, але також поза дійсними совєтськими кордонами. Ми необережно клясифікуємо як росіян всіх тих, що живуть на совєтській території, яка огортає аж 55 національностей, хоч правдиві росіяни - москалі становлять 55% усього населення Совєтського Союзу ...

Одним із потенціяльно найбільш цінних серед поневолених народів є українці, що начисляють близько 45 мільйонів і замешкують південь ССР. Про них ми в загальному знаємо як про „росіян". Протe, українці мають свою окрему мову та героїчну національну історію. Мільйони з них і нині, не зважаючи на офіційне московське православ'я, є католиками. Понад мільйон українців, переважно католиків, живе в ЗДА Вони ведуть тут енергійну працю, ширячи серед американського народу правду про поневолені народи.

Американсько - український провідник д-р Лев Добрянський — дійсний надхненник Тижня Поневолених Народів. Його добре редаґований „Український Квартальник" містить статті, перейняті думками та ідеями, що можуть бути вжиті проти ворога. В останньому числі „Українського Квартальника" передруковано статтю із „Воєнного Огляду" — офіційної публікації Американської Команди і Колеґії Головного Штабу — п. н. „Партизанська війна в Україні". З цієї статті ясно виходить, що український спротив активно виявляється у формі пропаґанди і саботажу в тій поневоленій країні, яка є турботою совєтського режиму. 14 українських єпископів з яких 3 є тут, в ЗДА, подадуть Об'єднаним Націям петицію про большевицьке зло в Україні. Ми повинні дати їм нашу підтримку".

В тому ж числі знаходимо другу, подану як „спеціяльну" статтю з Шикаґо п. н. „Редактор заявляє: червоні бояться революції поневолених народів". В ній пишеться про інтервю редактора Володимира Душника, яке він дав понад 2 000 особам. Ця стаття кінчається словами: „Останні вбивства визначних провідників українських революціонерів за кордонами України є найкращим доказом того, що Москва боїться визвольного руху".

В попередньому числі „Реджистера" на фронтовій сторінці великими буквами видніє напис: „Українці вшанують ув'язненого Архиєпископа" і дві світлини Митрополита Йосифа Сліпого: одна з часу, як він був вільним, а друга з неволі. Ця стаття була вміщена в „Денвер Кетолик Реджистер" тобто в місцевій газеті, а в „Реджистер", що друкується для всіх стейтів, з 18-го лютого, була вміщена друга стаття п. н. „Український Архиєрей 17 років в'язнем комуністів". Над статтею дві світлини Митрополита Йосифа Сліпого.

Недавно редактор часопису „Реджистер", Пол Галетт, пишучи рецензію на книжку О'Коннора „Холодна війна і визволення", навів слова автора цієї книжки, який називає трагічною політикою те, що світ не піддержав створеної в 1918 р. Української Держави та держав інших народів, що постали на руїнах царської Росії.

Ще недавно в „Реджистері" трапилялися суперечні статті про Україну. Це залежало від того, з яких джерел ті статті походили. Тепер його редактор одержує „Український Квартальник", який йому дуже подобається і на який він уже кілька разів покликався. Недавно в розмові з місцевим українським католицьким священиком і головою Відділу УККА він висловив своє переконання, що Україна таки буде вільною. „Будьте горді з того, що ви належите до цієї нескореної нації", — сказав він, прощаючись із своїми гостями.

В редакції часопису „Реджистер" працює, вже кілька разів згадуваний на сторінках „Свободи" п. Роберт Ремзей, щирий приятель українців. Він уже не раз писав про Україну.. Це його старанням під час паради Американського Леґіону в минулому році — несли прапори поневолених народів, а в тому числі й український синьо - жовтий прапор.

К. К.

ГОЛОС ЧИТАЧА

„ПОТРІБНО МЕЦЕНАТІВ"

Коротка стаття під цим заголовком у „Свободі" з 22-го березня ц. р. дуже актуальна. Ми нарікаємо на непоінформованість світу українським питанням, але в цьому таки наша вина, бо ми недостатньо інформуємо світ. Протести і демонстрації діють тільки часово і вовнішньо, але мало переконливо. Опінія світу спирається на фактах і наукових доказах, а в цьому напрямку ми працюємо слабо, замало даємо інформативного матеріялу для вивчення українського питання. Скільки наукових праць з цієї ділянки появилося друком протягом останнього року? Наші науковці працюють, але їхні праці лежать у рукописах, бо немає видавців, нема фондів на видання, як у того молодого науковця, про якого сказано в названій статті. Чи дійсно ми такі вбогі, чи в цьому інша причина, що у нас нема потрібних видавничих фондів? Мені здається, що у нас, слава Богу, гроші є, тільки ми не вміємо їх видобути, нема доброго підходу до людських кишень і людського сумління. Для потвердження цих слів не треба багато доказів, досить показати другу сторону медалі — коли збірка гроша була добре наладнана, люди гроші дали і дають (пам'ятники Шевченкові, будова шкіл і ін.). Якби справою видавання наукових творів зайнялися покликані для цього наші наукові інституції і поставили перед громадянством справу ясно і конкретно, меценати знайшлися б, бо не можна сказати, що наші громадяни аж так збайдужіли. Та біда в тому, що таких збірок ніхто не організує.

При нагоді хочу порушити ще одну справу, зв'язану з цим питанням. Це — справа видання „Кодексу українських народних пісень" д-ра З. Лиська, монументального твору, яким ми доженемо й переженемо не тільки „старшого брата", але й багато інших народів, бо ця наукова праця має велике значення, більше, як пересічний читач може собі уявити. Для дослідників музичного фолкльору українські джерела (етнографічні збірники НТШ і подібні передвоєнні видання) є тепер тяжко доступні, і учені користуються чужими джерелами (російськими, мадярськими чи польськими), в яких українську народну пісню дуже часто подається невірно, а то й зовсім фальшиво.

1962 рік є п'ятдесятим від дня смерти Миколи Лисенка, який українську народну пісню випровадив у широкий світ і поставив її на належному місці. Чи можемо ми поставити М. Лисенкові кращий пам'ятник, як видання названого Кодексу — збірника 10 тисяч українських народних пісень? Треба тільки провести „ударну" збіркову кампанію. Не знаю, скільки треба грошей на видання цього твору, але думаю що яких 15 тисяч долярів буде потрібно. І цю суму треба зібрати!

Мій скромний плян: вибрати якусь одну пісню і видати її в мистецькому оформленні як поштову листівку, як колись видавали у Києві подібні листівки Ждахи. Ціна — один доляр із заввагою, що цей доляр призначається на видання Кодексу українських народних пісень. Розпродажем цих листівок мають зайнятися в першу чергу члени наших хорів та учні музичних шкіл протягом місяця листопада в роковини смерти М. Лисенка, по всіх скупченнях нашої еміґрації у ЗДА і Канаді.

Якщо до справи візьметься покликаний для цього комітет реально і з вірою в успіх — успіх буде певний! О. З.

Софія Нарфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(8)

Якщо йде про зачіски, то їх значно менше доглядають, як у нас. Казали мені, що стрижії дорогі і до них треба заздалегідь записуватись. Тому видно багато жінок з коротко притятим волоссям чи з різними домашнього виробу зачісками. В Італії я бачила нерідко оті високі понадувані зачіски, як їх носять Бріґіта Бардо та Софія Лорен.

Штучної біжутерії мало вживають в Европі. Оцих крикливих коралів, ковтків та браслет я майже не зустрічала, хоч Італія, зосібна Венеція, є головним осередком виробництва скляних прикрас. Очевидно, вони йдуть переважно на експорт. Замість того елеґантні пані носять шляхетну біжутерію — золото, брильянти, перли. Треба сказати, що ювелірні в Італії і Швайцарії прекрасні, повні найчудесніших речей, від яких ви не можете відірвати очей. Вони дешевші, як в Америці, бо відіграє тут ролю валюта, але хіба ви плянували вдома купувати їх? Досконалого й прегарного швайцарського годинника все ж варто купити, бо його ніякі штучні вироби не потраплять заступити.

Коли ви бачите оці крамниці, повні дорогих прикрас, італійського шовку і вовни, косметиків, парфум і найрізнородніших цяцьок, ви думаєте: все це служить жінкам. Якби не вони, нічого цього не було б. Так, моя пані, ти надаєш стиль нашій епосі!

Але не тільки вживанням безлічі різних виробів. Собою, своїм тілом. Від віків і тепер. Грецьке, римське, італійське мистецтво різьбило й малювало жінку в найрізнородніших позах, видах, одягах і без них. Усі ґалерії й музеї, фонтани, фасади й внутрішнє влаштування домів, парки, сади — повні жінок, вичаруваних з каміння чи на полотні головним чином, очевидно, італійськими мистцями. Самих Мадон як не тисячі, то сотки. Вкінці навіть набридає вам оце прекрасне жіноче тіло і ви раді були б на відміні оглядати яких... крокодилів чи носорожців. Мабуть так і сталося з мистецтвом наших днів. Воно висипає перед вами хаос відламків, кручених і ламаних площ і ліній, божевільний розпад предметів і їх нераціональний рух. І яскраві, хворобливі або безнадійно безкольорові кольори.

В Зальцбургу я забігла на виставку модерного америцканського мистецтва. Вже на вступі огорнув мене страх: з кількадесятьох образів сипалося на мене несамовите геометрично - хворобливе румовисько. Я, вправді, читала про це мистецтво й признаю йому право на існування, але не повісила б такої картини в хаті, хоч би зі страху, що все те оживе й полетить мені на голову. Знаю, що, читаючи таке, модерністи обуруватимуться, але годі, ми звикли в мистецтві бачити красу.

Через Альпи

За нами Мюнхен. Туди заскочили ми тільки на ніч: в програму подорожі не вдалося вкласти Німеччину, бо на це потрібно було б як не два тижні, то хоч один. Дні розраховано на країни, яких я ніколи не бачила: Італію і Швайцарію.

Якраз припадок пішов мені назустріч: колеґа зі Львова, д-р Н. Лукіянович, вибирався з Англії із родиною автом до Італії. Якраз ще було одно вільне місце в малому „вокс'ґалі". Тож я пристала до компанії і прийняла плян, який накреслили собі мої господарі. В загальному він виглядав так: Через Зальцбурґ уздовж південного берега озера Хімзе до Берхтесґадену, відтіля бічною дорогою, оминаючи найбільшу височину Ґросґльокнера до Бад Ґаштайну. Там авто заладувати на залізничу платформу і через тунель переїхати на південні збіччя гір в долину Драви, якою далі їхати до Віллях. Наступного дня через Удіне, Тревіза до Местре, що є наче передмістям Венеції — на суходолі. Три дні в Местре, щоб оминути дорожнечі й тісноти в венецьких готелях, і за той час оглянути в Венеції те, що вдасться.

Зальцбурґу описувати не стану. Хто був, пригадає собі те місто, розташоване у підніжжя Альп між двома горами, на яких збереглися замки і звідкіля розкривається чудовий вид на місто і рівнину. Нагадає собі клясичний костел, мури, брами і мости, наче мережка, перекинені понад рікою. А передусім круті вулички, старовинні доми, оздоблені цеховими відзнаками, площі з басейнами, в яких колись купали коні єпископа - володаря того історичного міста. Усе це, включно з таблицею на домі, де народився Моцарт, я бачила колись, як малою дівчиною батько возив нас по світу. За той час Зальцбурґ майже ні в чому не змінився, хіба може відсвіжився й заокруглився. Дітей справді варт возити по світі — вони сприймають все живіше и зберігають враження на ціле життя.

Уже в Зальцбургу вдаряє в очі великий автомобільний рух. Ще поки на головних дорогах це явище більш-менш звичайне. Та значно гірше, коли авта втискаються в круті, вузькі вулички, що ніколи й не мріяли про такий рух. Якщо то не є вулиця з однонапрямним рухом, постає „корок", авта спиняються, вичікують, трублять... Ви побачите тут найрізнородніші марки, мотоцикли старого типу, звичайно червоні, що стріляють і гуркотять страшенно, нового типу італійські „веспи", сірі й зручніші. На вулицях страшний гамір і тіснота, вибухи пального, гуркіт коліс. Проти такого руху на европейських вулицях Америка виглядає як країна ідилічного спокою і порядку. На щастя, американських широких авт тут дуже мало, бо їх справді не вміщають европейські вулиці. І, хоч як вигідно мати авто, я всім радила б їхати без нього чи то засобами туристичних бюр, чи індивідуально, як я, штукуючи в містах трамваями, автобусами і ... ногами.

Дорога з Зальцбурґу одна з найкращих. Ми кидаємо оком в долину Інну, яку замикає Розенгайм, і пригадуємо собі, як в Куфштайні, тікаючи від бомб у сусідній ліс, спостерігали жахливе бомбардування Розенгайму. Здалеку сивіє пасмо Кайзер, і я посилаю привіт оцьому „свійському", що на ньому ночувала, щоб бачити кольори заходу й сходу.

Сріблиє озеро Хімзе і здалеку, як цятка, острів „Панів", на якому стоїть палац Людовика II Баварського, який колись ми оглядали з подивом, але й з почуванням, що це — пляґіят з французьких палаців.

ЧЕРГОВА IV СЕСІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УЦР В АРҐЕНТИНІ

В неділю 11-го березня відбулася чергова сесія Головної Ради УЦР. Відкрив її голова Головної Ради, проф. Є. Онацький. Після оголошення порядку нарад та прочитання протоколу попередньої сесії, голова УЦР, інж. В. Іваницький склав звіт від III до IV сесії, підкресливши велику активність Управи УЦР, що в відчитному періоді влаштувала аж шість великих імпрез загально - національного характеру, як Шевченківський концерт 29 жовтня 1961 р. в Ля Пляті, Академію Листопадового Зриву 5 листопада 1961 р., Академію на вшанування М. Шашкевича 18 грудня 1961 р., Офіційне прийняття Екселенції Андр. Сапеляка, першого українського католицького єпископа в Арґентині 24 грудня 1961; Закриття Шевченківського Року 30 грудня 1961 р. та Академію Української Державности 29 січня 1962 р. Всі ці імпрези мали великий моральний успіх, піднесли наше громадянство на дусі, виказали створення нових мистецьких вартостей, як великий мішаний хор УЦР, і вперше в Арґентині виявили українському й чужинецькому суспільству значні мистецькі осяги українців в ділянці симфонічної музики, бо це вперше в Арґентині були зорганізовані виступи українського хору та солістів в супроводі великої симфонічної оркестри, і виступи самої симфонічної оркестри з незнаними ширшій публіці творами українських композиторів. Тепер всі ми готуємося гідно вшанувати 50-ліття з дня смерти Батька української музики Миколи Віталієвича Лисенка. Управі УЦР пощастило набути для ювілейного концерту оперу „Кольон", хоч не обійшлося тут без деяких труднощів, тим більше, що програму виступів у театрі „Кольон" складається за два роки наперед, — але труднощі переборено, і Ювілейний концерт відбудеться 1-го квітня в цій найбільшій і найславнішій на всю Південну Америку опері. Тепер слово за громадою. Необхідно заповнити цю велику залю на 2 800 місць. Невважаючи на те, що залю нам відступлено безплатно, видатки величезні. Сама обслуга театру коштуватиме понад 40 000 пезів. А до того треба додати оплату симфонічної оркестри, що матиме в цьому концерті головне місце; оплата хору, друк програмок і афіш і т. д. Якщо на покриття видатків на влаштування Ювілейного вшанування Т. Шевченка був створений спеціяльний фонд, до якого впливали численні пожертви, то тепер на вшанування М. Лисенка такого фонду нема. Треба покрити видатки самим продажем квитків. Проте, маємо надію, що наше громадянство відповідно відгукнеться на ініціятиву УЦР і заповнить залю, запросивши також чужинецьких гостей і закупивши і для них відповідні квитки.

Голова УЦР звертає також увагу, що перед концертом відбудеться запис на платівки виступів оркестри, а після концерту запис і виступів хору. Ані в Україні, ані на еміґрації не відбуваються записи нашої симфонічної та взагалі інструментальної музики, — Москва спеціяльно зовсім не зацікавлена в ознайомленні світу зі здобутками українських композиторів, записуючи лише всякі фольклорні твори, і саме тому необхідно подбати нам тут, за кордоном, щоб цю прогалину заповнити.

Радіоавдиції через радіовисильні „Насіональ" та „Кольонію" відбуваються реґулярно далі й успішно розвиваються, завдяки жертвенності декількох з наших купців і промисловців. Останньо приступила до фінансування радіовисильні „Кольонія" своїми оголошеннями кредитова кооператива „Відродження".

На запит п. О. Яхна, представника САУС'у, чи Ювілейний Концерт М. Лисенка буде передано через радіо, голова УЦР посідомив, що в цій справі ще нічого не вирішено, але, з огляду на те, що опера „Кольон" залежить від муніципалітету, а в муніципалітетній радіовисильні ми маємо належні зв'язки, то дуже можливо, що така радіопередача відбудеться. Взагалі через муніципалітетну радіовисильню можна було б також зреалізувати українські радіопередачі, але не вистачає сил, що могли б їх організувати, бо ті, що є, надто перетяжені.

У своєму звіті голова УЦР торкнувся також Дитячої Оселі, що річно відбувається на хуторі Підлоте, власности інж. В. Іваницького, але про неї докладно звітував пізніше п. радник Винницький, як голова Міжорганізаційного Батьківського Комітету і фактичний керівник Оселі. Він ствердив, що Оселя мала великий моральний успіх. Цього року було на ній 99 дітей, але могло б бути цілком добре і 150. Найбільше було дітей зі школи при церкві оо. Василіян при вул. Курапаліґуе (36 дітей), далі з Віжа Аделіна, з Мунро. Але шість шкіл, а саме Гудсон, Касанова, Авежанеда, Централі „Відродження", зовсім не скористали з Оселі. Пані Падик дуже гарно адмініструвала оселею, а вчительки — пп. Данчук, Вігун, Курилець, Побідинська, Прокопович і п. В. Каплун жертвенно й гарно присвячувалися виховній праці та влаштованню різних імпрез. З попереднього року вже сформувалися шість молодших помішниць, вже вихованих на Оселі, що тепер самі радо допомагають учителькам. Пані Н. Онацька, виступивши після звіту п. Винницького, ствердила велике виховне значення Дитячої Оселі, за організування якої належиться якнайбільша подяка від українського громадянства панству Іваницьким, що віддають свій чудовий хутір на користь усьому громадянству, та вчителькам, що не жалують свого труду і можуть справді тішитися великими успіхами.

За фінанси УЦР та Ювілейного Комітету складали звіти пп. Галатьо та Л. Філь, як фінансовий референт УЦР. В дискусії над звітами, крім п. Н. Онацької, виступив також арх. Ю. Шульмінський, який висловив побажання, щоб Концерт на шану Лисенка був справді тільки Концертом, і щоб на ньому не було ніякого виступу живим словом, — бо все, що учасники Концерту мають знати про Концерт і про Лисенка, має бути в програмках, — отже нема потреби ні в якому окремому виступі з живим словом. Він висловив також сумнів, чи добре було б виконувати на концерті національні гимни — арґентинський і український. Ця справа підлягає обережному простудіюванню.

П. Бартош зі свого боку заявляється проти довгих доповідей, що їх приходиться вислухувати на наших Академіях: вони марно мучать людей, доповіді мають бути короткі і цікаві. Поставлено було також справу оголошень у чужинецькій пресі. Вирішено одноголосно, що оголошення про Лисенківський концерт можна й треба дати до всіх чужинецьких часописів, в тому і до польських та жидівських, але тільки не до московських, справі українського національного відродження завжди ворожих.

Закінчивши справу з дискусіями над звітами, в якій забирали ще голос пп. Винницький, Самоверський, о. Кузьмич і д-р Макаружа-Іваницька, Сесія перейшла до чергового пункту нарад — Фонду Пропаґанди Культури України. Голова УЦР, звертаючи увагу присутніх на ту велику ролю, яку відограє в справі пропаґанди української справи серед чужинців наша пісня і наша музика, підкреслив, що він хоче вжити всіх можливих засобів, щоб теперішній хор УЦР, що піднісся на належний мистецький рівень, завдяки праці над ним диригента А. Копитовича, вдержати для дальших виступів, але для цього треба створити Фонд Пропаґанди Культури України, що в випадку потреби міг би покрити недобори з імпрез, міг би прийти з відповідною допомогою. Спеціяльно це відноситься до виступів із симфонічною оркестрою, що дуже дорого коштують. Проте, ці виступи можна використовувати комерційно, награючи плити з українською музикою, чого, як уже було сказано, ніде не робиться. Тим часом це справа великої культурної й політичної ваги. Награвання таких плит в Арґентині, без сумніву дешевше, ніж, скажім, у ЗДА, чи в Канаді, і цей факт дає нам можливість рахувати на широкий і безконкуренційний збут в усі країни вільного світу. Фонд мав би складатися з окремих уділів по 1 000 пезів кожний. Коли б пощастило зібрати 1000 уділів, мали б ми фонд в 1 000 000 пезів, з яким можна було б дуже добре орудувати. Уділи можна давати відразу по 1 000 пезів, а можна їх поповнювати малими сумами, аж поки набереться повний уділ. Можна мати й більше уділів на особу. Фондом мала б керувати спеціяльна Комісія з п'яти осіб.

На ініціятиву голови, зразу ж гаряче відгукнувся Ст. Мандзій, який заявив, що справа Культурного Фонду видається такою зрозумілою й потрібною, що над нею навіть нема чого дискутувати, а треба проголосити про неї в пресі. До п. Мандзія приєднався п. О. Кузьмич, який пропонує, щоб цю справу відразу поставити на голосування. Всі одноголосно голосували за створення Фонду і за негайне проголошення в пресі.

По цьому п. Коваль, голова „Відродження" ставив внесок про висилку протестного листа до Діна Раска, державного секретаря ЗДА в справі його відомої заяви про Україну, як традиційну частину Росії. Голова УЦР приєднався до пропозиції п. Коваля і запевнив, що її буде в найкоротшому часі здійснено. Тоді п. Бартош пропонував, щоб не тільки УЦР, але всі патріоти в Арґентині написали до Раска протестні листи.

Арх. Шльмінський нагадав про необхідність подбати про поліпшення українсько - жидівських відносин шляхом збирання матеріялів про жидів, яких свого часу переховували українці від гітлерівських переслідувань. Д-р Віян пропонує подібні матеріяли пересилати для УККА.

П. Воловина підніс справу святкування 70-ліття митр. Сліпого. Але на це ред. Гр. Голіян, як секретар Українського Католицького Об'єднання (УКО), подав до відома, що цією справою має занятися Делеґатура Української Католицької Церкви в Арґентині.

О. Яхно повідомив, що САУС має намір перепровадити перепис усіх українських студентів по арґентинських університетах та українських професіоналістів, і хотів би в цій справі допомоги від УЦР. Голова УЦР запропонував голові САУА'у обговорити цю справу безпосередньо поза Головною Радою.

На цьому IV сесію Головної Ради було закрито.

С. О.

ЗДВИГ „МОЛОДИХ АМЕРИКАНЦІВ ЗА ВОЛЮ" Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА

„Молоді Американці за Волю" — це назва новоствореної організації американської молоді (консервативної), яка 7-го березня ц. р. в Ню Йорку, в преміщенні „Медісон Сквер Ґарден", в приявності 18-тисячної маси, переважно студіюючої молоді, що прибула з різних стейтів ЗДА, влаштувала політичний Здвиг. Інших 6 тисяч охочих, як інформували керівники Здвигу, на залю не дісталися з браку вільних місць.

Ця подія в історії молоді ЗДА є гідна уваги не лише з погляду причини постання такої організації, але й у першу чергу тим, що гаслом Здвигу було проголошено:

„Молоді американці за волю для визволення світу від комунізму!"

Цей єдиний транспарент, причеплений високо вгорі над місцем Президії Здвигу, говорив про гостро протикомуністичне наставлення тих, що зібралися проголосити його на цілий світ.

На те, що новопостала організація молоді є протикомуністичною, вказував між іншим такий факт, як заповіджені в програмі Здвигу нагороди для американських політичних діячів, які є відомі зі своєї протикомуністичної діяльности. Між ними зустрічаємо імена сенатора Томаса Дадда (великого прихильника української визвольної справи), генерала Едвіна Вокера, кол. президента ЗДА Герберта Гувера й інших.

Про ріст згаданої організації та її зростаючі впливи на американську молодь свідчить зіставлення з минулорічним здвигом „Молодих Американців за Волю", який також відбувся в Ню Йорку, але з числом присутніх понад 3 тисячі. Всі молоді промовці, серед яких було велике число науковців з різних коледжів і університетів, домагалися динамічної політики уряду ЗДА проти диверсії комуністичних змовників в цілому світі, як також проти п'ятої комуністичної колони. Один з промовців заявив: „Годі розмов! Треба рішучих дій та реальної допомоги борцям проти комунізму в Ляосі, у В'єтнамі й в інших загрожених комунізмом частинах світу. Ми, молодь, мусимо прийти цій справі з конкретною допомогою!"

Інші промовці висловлювали своє невдоволення з приводу недопущення до ЗДА прем'єр - міністра Катанги М. Чомбе, як також домагалися рішучих дій проти комуністичної Куби.

Звичайно, на цьому здвизі не було безпосередніх виступів проти головного ворога вільного світу, зокрема ЗДА — червоної Росії, як не було й згадки про російський колоніялізм, без знищення якого годі думати про визволення світу від комунізму, але перші кроки в цьому напрямку вже були помітні й треба сподіватися, що в найближчому часі це буде основним гаслом діяльности „Молодих Американців за Волю". А щоб сталося це якнайшвидше тут саме й поле для діяльности українських організацій молоді, які повинні вийти з власного національного ґета!

Слід згадати, що згаданий здвиг пікетувала молодь різних ліберальних політичних напрямків (в тому числі й „проґресивних"!), які вбачали в ньому небезпеку активізації „крайньо - правих" (націоналістичних) елементів у ЗДА, що, мовляв, для американської демократії так само небажані, як і „крайньо - ліві", тобто комуністичні.

Крім цього, в противагу здвигові „Молоді Американці за Волю", в цей самий час у Ню Йорку в залі Ст. Ніколас Арена ліберальна організація Американців Демократичної Акції з участю студентських угруповань демократичної молоді влаштувала власне віче, на якому було присутніх 3 000 осіб. Ціллю цього віча саме й було доказати небезпеку „крайньо-правих".

Якщо порівняти числа присутніх на обох зборах і взяти під увагу факт, що демонстрація лібералів і демократів відбувалася за вільним вступом, а до „Медісон Сквер Ґарден" треба було платити за вступ від 1 доляра й вище, то стає очевидним, що симпатії більшости молоді були по стороні антикомуністичного здвигу.

А що ж українці?

Ця замітка звичайно не охоплює всіх аспектів згаданого здвигу, зокрема не розглядає тих політичних сил, які на його тлі зводили порахунки зі своїми політичними противниками. Нашим завданням є лише показати українській спільноті у ЗДА, як занедбано велику нагоду збоку українських політичних і суспільно - громадських організацій, передусім організацій молоді в Ню Йорку, справу ширення української правди серед молодого американського покоління, яке незабаром заступить старшу ґенерацію в усіх ділянках життя.

Був час, коли українська самостійницька еміґрація обурювалася проти байдужого ставлення американської спільноти, яку вона виявляла до справи поборювання комунізму.

Своїми масовими політичними зборами, демонстраціями, маніфестаціями й здвигами молоді українці в ЗДА звертали на це увагу американського суспільства, але все це мало печать нашого національного загумінку. І ось тепер, коли американці активізують свою діяльність саме в бажаному нам напрямку, українські політичні середовища, замість підтримувати їх, „переключили" свою увагу на пікніки, зустрічі, банкети й академії у власних партійних ґетах.

Як це не дивно, але на здвизі „Молоді Американці за Волю", крім Спілки Визволення України, з рамени якої розповсюджено серед присутніх 6 тисяч летючок проти російського колоніялізму, не було жадної іншої української організації, а найголовніше не було нашої молоді зі студентських організацій, як також, ні з Пласту, ні з СУМА.

Очевидно з цього скористали москалі, бо їх делеґація була присутня на залі здвигу й притягала до себе увагу приявних. Лише акція СВУ зневтралізувала вплив москалів, бо члени Спілки Визволення України були також з відповідними транспарентами проти російського колоніялізму, а розповсюджувані у великій масі летючки привели до того, що американська молодь дослівно стояла в черзі, щоб одержати „Становище СВУ" проти російського білого й червоного імперіялізмів. Дехто з американців запитував: „А що там пишуть українці?"

Згадане „Становище СВУ" було роздане всім кореспондентам, присутнім на здвизі, як також доручене багатьом членам Президії, що, очевидно, викликало лють серед московських колоніялістів, які до цього приглядалися.

В. Коваль

О. Чернова

ПОВІСТЬ ПРО МАРКА ВОВЧКА

Юрій Тис. „На світанку". Біографічна повість про Марка Вовчка. Видав Микола Денисюк Шикаго, 1960, сторінок 403.

Марія Олександровна Маркович за свої твори українською мовою ввійшла в число клясиків нашої літератури, тому видання такої книжки являється добрим почином для відзначення століття першого видання її збірки під назвою „Народні оповідання" у 1957 році. Поява Марка Вовчка в літературі викликала такий відгомін і зворушення, яке можна визначити хіба словом „здвиг". Захопленню і прославленням не було кінця, і були вони такі перебільшені, що нам на відстані часу навіть трудно зрозуміти. Але були ті захоплення щирі, бо оповідання появились наче проліски на вимерзлих узліссях, милі вістуни весни, зворушливі у своїй скромності і дорогі кожному.

Куліш, який перший оцінив оповідання і постарався їх видати, дізнавшись, що автором є жінка, і узрівши її у повнім розцвіті молодости і своєрідної краси, був вражений стрілою Амура і попав у певну психозу, яка від ослаблення перейшла в неґацію за засадою перетворення любови в ненависть. Був вражений і славний Турґенєв тією комбінацією творчости з авторовою особистістю і то дуже сильно, судячи з того, що йому, корінному росіянинові, визначному письменникові забажалось вивчити українську мову і віддати свій час на переклад творів письменниці на російську мову, а пізніше на редаґування її збірки російською мовою. Робота це була невдячна і досить клопітлива, коли взяти на увагу, що російська мова Марка Вовчка все була дуже неавправна. Почин Турґенєва був початком довгого ланцюга різних послуг, проказаних письменниці ним і цілим рядом інших осіб, — вона бо уміла поставити людей собі на службу. Турґенєв в одному із своїх листів до неї писав — „Ви можете робити з людьми, що хочете".

Писати біографію Марка Вовчка, чи монографію, про неї трудно, *бо не існує її автобіографії*, ані вона не писала споминів, ані не вела щоденника. Чогось вона того не хотіла. Мала острах, досить правда обоснований, бо зазнала гіркого від втручань у своє особисте життя, а не мала тієї відваги, яку мала наприклад Жорж Занд.

Юрій Тис назвав свою книжку біографічною повістю. Від такого жанру не можна вимагати повної історичної точности, бо її і не можна досягнути за браком матеріялів. Залишається система поповнення прогалин і зв'язання фактів інтуїтивно, за диктатом логіки. Це трудна і небезпечна річ і для успішного переведення праці треба в першу чергу знання доби, про яке, як видно із книжки, автор не подбав. Через те у книжці є багато того, що не відповідає дійсності, і нема фактичного, необхідного для освітлення *особи* героїні.

Наставлення автора до героїні є дуже симпатичне із тенденцією до ідеалізації, починаючи від зовнішности. В нього Марія Маркович тендітна, з маленькими ручками, часом синьоока, часом із фіялковими очима, злотокоса. Це дуже розходиться з правдою, і не знати, чому автор так власне малює письменницю. Вона ж бо була прекрасна по своєму, але зовсім інакша, що видно навіть із численних її портретів. За описами сучасників, — це була жінка високого росту, сильної будови, з великими сірими очима, тяжкими русявими косами, густими широкими бровами і рум'янцем на цілу щоку.

В такій книжці, як біографічна повість, видається натуральним і навіть необхідним дати хоч один портрет героїні, — так завше робиться. Але автор чомусь про це не подбав і справді не можна позбавитись від розчарування, коли на першій сторінці бачиш портрет, — але не героїні, а автора книжки. Це може бути, але треба було все ж таки дати портрет героїні.

Іншим твердженням, яке не відповідає дійсності, є твердження, що побут Марії вдома був радісний. Відомо, що так не було, і що радісним був лише час до шости років, себто до смерти батька Марії. Вілінський помер молодим, і мати Марії, одружилась удруге із корінним росіянином Дімітрієвим. Це було дуже невдале подружжя, бо Дімітрієв був піяк, марнотратник і скандаліст, який прогайнував добро родини. Марія після смерти батька пробувала часто в родині Писаревих, спорідненій по материнській лінії. Автор залишив Вілінського жити аж до одруження Марії. Щодо Писарева, останньої любови Марії, також все представлено дуже схематично, і він до того названий кузеном матері Марії в той час, як він був кузеном самої Марії. Ця постать потребує освітлення хоч би тому тільки, що Марія по приїзді із-за кордону, вирішила зв'язати з Писаревим своє життя. Постать це дуже маркантна. Публіцист великого таланту і величезного впливу на покоління доби, як пропаґатор ідеї утилітаризму, скрайній індивідуаліст, реаліст, один із визначних підкопників царського режиму із настановленням до повної руїни, до щенту для того, щоб будувати на руїнах нове. Щоб зійтись із такою людиною, треба згоджуватись, і Марія згоджувалась, — їй відповідали такі погляди. Зв'язки її із ґрупою „Современника" підтверджують це. Вова була поступова в дусі тодішньої доби, і це треба пам'ятати. Вислу своєї натури, вона ніколи не активізувалась *до ступня* небезпечности для себе, була все симпатиком, який проводить свої погляди лише в показі картин.

Не приділено також належного місця історії твору Марка Вовчка „Маруся", хоч до того вже досить матеріялів, і історія того твору зовсім незвичайна і дуже важлива для зрозуміння психіки і вияснення характеру.

Досить реально із повісті натомість вияснюється історія поїздки Марії за кордон, чинники, які впливали на рішення і трагічне її значення для Панаса Марковича.

Автор зазначає факт, що Марія молилась за Панаса у Києві. Можливо десь у листах є згадка про таке — інакше Марія не була молільниця і слідів горя за Панасом ніде не видно й з ним у Марії ще до його смерти все було мертве. Тому по поворотї, — в році смерти Панаса, — Марія зовсім легко пішла із Писаревим, щоб зажити блискавичного щастя, втратити його трагічно і тяжко оплакати. Її горе було велике, вона побивалась так, що сучасники відмітили силу горя, а поет Некрасов написав про нього вірш „Не ридай так безумно над ним".

Не вияснено в творі також якість розуму Марії, яка не виявлялась у творах її, тільки в життю практичнім, відносинах з людьми, — її чарівність, уміння привести людину собі на послуги, а разом з тим гостроту язика, яка псувала ті відносини. Оминуто також курйозні факти конфліктів із людьми, які у свій час мали неприємні відгуки, але на відстані часу являються цікавими тільки і характеристичними для людини у всіх виявах натури.

Необхідно також докладно зупинитися на спробах Марії перестановитись на письменницю всеросійського маштабу, та всіх суспільних обставинах, зокрема подій у колі журналу „Отечественния Записки", в яких Марія думала працювати. Все складалось так, що мусіло прийти до краху і тяжкого гіркого усвідомлення, що вона не може жити з літературної праці. Це трагедія для письменниці, яка вразила її на ціле життя, зломила щось у душі і вже не було вороття. Марія мудра і спостережлива вже давніше почала задумуватись над своїм блискавичним успіхом і винятковою славою за життя, *наче прочуваючи* трагедію. Розчарування мусіло бути глибоке, повне. Відійти у віці, коли творчі сили звичайно досягають висоти, — і вже не пробувати повертатись. Скільки у тім всім було об'єктивних обставин, скільки з вини людей, і скільки власної вини? На це можна відповісти, коли зайнятись справою уважно, — на це матеріяли можна знайти.

Треба ще згадати деякі ляпсуси в повісті. Найцікавішим є те, що автор при згадці про Жорж Занд робить її матір'ю кількох дітей і багатьох внуків. Досі було відомо, що Жорж Занд мала одного сина від барона Дюдевана і дочку невідомого походження, своїм способом славну Соланж.

Мабуть до ляпсусів відноситься також твердження, що Турґенєв називав Марка Вовчка „Марія". Російська мова такого, здається, не дозволяє. При відносинах, як між звичайними знайомими, Турґенєв мусів би її називати Марія Александровна, а при інтимних, коли такі були, Маша *або* Маруся.

Звертає увагу ще виповнення розмовами місць, де бракує матеріялу. Ясно, що автор там робить письменницю своєю речницею, вкладає в уста її свої міркування, від яких дуже відносить сучасністю і метою яких є зробити Марію українською патріоткою такого типу, якою вона не могла бути. Патріотом був Панас Маркович і в основному Марія з ним не погодилась, не пристала на його думку писати тільки українською мовою і тим себе занапастила частинно, бо російська стихія була їй чужа так, як і мова, що вона її ніколи не опанувала докладно, а вклад її в російську літературу був не великої ціни. Двомовність принесла їй сумнівну „славу" — величання совєтської критики за працю на полі зближення „братських" літератур.

Торонто Шевченкові

В неділю, 18. березня 1962 відбулася Шевченківська Академія в залі УНО, 297 Каледж у Торонто. Участь брали: опер. співак О. Гошуляк — бас, Марійка Брездень — сопрано, Н. Тарновецька — рецитація, З. Лавришин — піяно та хор „Боян" під кер. С. Гумініловича; доповідь — Богдан Зорич.

⁂

25 березня 1962 учениці й учні „Рідних Шкіл" та „Курсів Українознавства" міста Торонта влаштували в залі Мессей Голл Святочний Концерт у честь Т. Шевченка. У програмі: „Краса України", літ. монтаж із творів Шевченка — Р. Завадовича, виступ збірного дитячого хору під дир. о. В. Жолкевича; сцен. оформ. М. Кіносевич.

Того ж дня відбулася Шевченківська Академія в залі Православної Громади 404 Бетирст з участю Й. Гірняка та О. Добровольської, як рецитаторів.

Усі Шевченківські імпрези пройшли з повним успіхом. Б.

Мандрівка в Бразилію — нові кінофільми Юрія Тамарського

В залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбувся громадський перегляд трьох фільмів українського кінопродуцента Юрія Тамарського: „Три столиці", „Індіяни в Бразилії" і „Дива Бразилії". Всі три фільми — документальні, кольорові, короткометражні і формально їх можна зараховати до науково-популярних, хоч артистичне, бездоганне виконання заслуговує на те, щоб назвати їх мистецькими. Супровід — англійською мовою, бо фільми накручені для англо-американського глядача. Глядачі мали нагоду послухати цікавий концерт бразилійської народної пісні, пісні індіян — корінних мешканців тієї велетенської країни, та уривки симфонічної музики, створеної спеціяльно для цих фільмів молодими бразилійськими композиторами.

Сидячи в залі Клюбу, ми мандрували Бразилією (як там же мали нагоду „мандрувати", оглядаючи фільми п. Кулинича про Австралію). Ми побачили найновішу столицю Бразилії з її ультрамодерною архітектурою, яка залишиться пам'ятником нашої шукаючої, тривожної доби. Відвідали загублені в пралісах індіянські племена, не заторкнені цивілізацією, людей з незвичайно високими поняттями про мораль, честь, співпрацю. А в кінці — побачили бразилійські водоспади, вищі від Ніяґарського, майстерно зняті з різних кутів.

З почуттям радости і гордости за успіх українського кінопродуцента ми апльодували п. Юрієві Тамарському, колишньому співробітникові великого Олександра Довженка. Треба зазначити, що в кадрах з овочами, деревами, квітами, в гуманному трактуванні півдиких індіян — ми відчували Довженка. Українська спільнота за океаном може радіти, що ми маємо тут, за кордоном, видатного українського кінорежисера і постановника в особі п. Юрія Тамарського.

Ми з певністю висловлюємо думку, що коли б українці за кордоном зібрали гроші для мистецького українського фільму в поставі п. Ю. Тамарського, то цей фільм обійшов би екрани всього світу, без огляду на різні перешкоди, бо справжнє мистецтво — завжди перемагає.

Леонід Полтава

З НОВИХ ВИДАНЬ

Джан Ґопаль Мукерджі: *Пригоди хороброго голуба*. Оповідання з індуського життя. Переклала Стефанія Нагірна. Накладом Романа Миронюка, Шикаго 96, ст. 110.

Передмова Юрія Теодоровича, в якій згадано, що перше видання було 1947 року у Реґенсбурґу в Німеччині.

Маленький вступ дає поняття про славного індуського письменника Ґопаля Мукерджі. Зі вступу читач довідується, що книжка, яка йому пропонується, написана 1927 року англійською мовою, була відзначена золотою медалею Нобеля і витримала багато видань в Лондоні і Ню Йорку. Ориґінальна назва: "Gay Neck, The Story of a Pigeon". Переклад в цілому передає настрій, відчування і образи вповні, без огляду на деякі дрібні недотягнення.

Що до вартости книжки, як лектури для молоді, то медаля Нобеля і рекомендація ОПДЛ говорять самі за себе.

Книжка є виняткова, єдина у своєму роді. Історія поштового голуба Рябошийки розглядається автором і подається не як ряд цікавих пригод, — вона вложена в рямці браманського філософічного світогляду високої моралі, глибокого вгляду в явища життя, в його суть, боротьбу всього живого на землі за існування, возвеличання добра і опір людини темним силам зла.

Голуб був на службі у першій світовій війні як листоноша в англійській армії. І ось він та його охоронець і керівник-людина побачили всі страхіття війни, взаємне *нищення людей*, руїну і згубу. Їх душі від того затьмарились і їх посів страх. Страх, — це прокляття живих істот. Зі страху виростає заздрість, ненависть, а це сили згубні для людського духа. Позбавитись страху, значить позбавитись зла взагалі, вийти на свободу, пізнати ціну найвищого дару людині — життя. Це жахітна недуга страх, і тільки животворча природа може вилікувати від нього людину на своєму лоні.

Любов до природи, до всього живого, насичує книжку і переливається цілющим струмом у душу читача, приносить замирення і спокій. Ця книжка для молоді, але людина кожного віку найде в ній втіху і радість, і може старші люди, яким довелось пережити багато тяжкого, читатимуть її ще з більшим відчуттям, як молоді. Тих більше цікавить і розчулює історія голубиного героя. Чарівна історія. В ній стільки тепла і любови, що вона мусить осяяти молоду душу, наповнити серце любов'ю, а її спокійна мудрість дати поживу душі, яка неодмінно поведе до ушляхетнення її.

О. Животко-Чернова

ПРОМІНЬ

Рік VIII. Березень 1962 Ч. 2 (62)

ОЛЕНА ТЕЛІГА

ПОЕТЕСА — НАЦІОНАЛІСТКА — РЕВОЛЮЦІОНЕРКА

Постать Олени Теліги на тлі змагань з німецьким окупантом у час жорстокої війни являється такою світлою, захоплюючою й недосяжно високою, що важко змалювати її в короткій статті. Можна тільки кількома рисами схарактеризувати її як людину шляхетну, визначну поетесу та націоналістку - революціонерку, що в кожній хвилині готова йти хоч би на смерть за здійснення Ідеї.

Олена Теліга

Вона народилася 21 липня 1907 р. в Петербурзі, де її батько Шовгенів, пізніший міністер у уряді УНР, мав посаду інженера. Свій живий темперамент, кипучу життєрадісність та талановитість Олена одержала від батька. Він походив із Лівобережжя, землі таких хліборобів, що йшли за плугом із шаблею й списом, готові завжди боронити її від татарських несподіваних наскоків. Мати була дочкою священика з Поділля. Дитинство Олени було радісне й безжурне в заможнім домі батьків. Коротко перед революцією батько стає професором Київської Політехніки, а Олена ученицею гімназії. Революція й творення Української Державности в 1917-20 рр. застають її 10-літньою дівченкою, що зростала серед російського оточення, а тому події, що тоді розгортались довкола неї були їй чужими. Щойно по евакуації уряду УНР, в якім батько був міністром, та по його виїзді за кордон, як також і брата, вояка української армії, мала Оленка починає пізнавати життя вже під совєтською дійсністю. Большевики довідуються про виїзд батька і все частіше приходять підозрілі люди та розпитують за батьком. Мати мусить виїхати з України. В переїзді з Києва до Кам'янця Подільського 16-літня Олена вперше ознайомлюється з українським селом у його повній весняній красі. Своєю красою українська земля промовила до вразливого дівочого серця, так як колись голос Божий до Савла. Вона полюбила її цілою душею й це наповнило її безмежним щастям. Але до нього долучився біль розлуки з нею. Буде завжди тужити за нею з думкою про поворот.

Переїхавши кордон по короткім перебуванні в Ряшеві, де зустрічається з батьком, Олена прибуває з батьками до Подєбрад. Там батько стає ректором Української Господарської Академії, а Олена записується на матуральні курси і протягом року складає іспит зрілости дуже добре та вписується на історично - філософічний відділ Українського Педагогічного Інституту в Празі. Тут зустрічає студента, старшину української армії, співака й бандуриста Михайла Телігу з Кубанщини й виходить за нього заміж. Через нього цікавиться новим політичним рухом серед молоді і входить в товариство таких людей, як В. Курленко, Л. Мосендз, Є. Маланюк, М. Сціборський, Ю. Дараган, взагалі в те середовище, що творило світогляд українського Націоналістичного Руху. Олена без вагання стала в ньому переконаним бійцем і крок за кроком стала вибиватись на одне з чолових місць. Вона стає співробітницею Літературно - Наукового Вісника побіч таких поетів, як Ольжич, Мосендз, Маланюк, Клен, а її талант розвивається.

Не терпить вона тупости, байдужности, покірного сприймання зневаг. Вона творить ідеальний образ українського світу, за який треба боротися й хоче до тої боротьби виховати, запалити борця, твердого й незламного, такого, що обов'язки сповняє не з примусу, а з внутрішньої потреби. Сувора, коли вимагають того обставини, вона водночас вміє висказати найніжніші почування жінки.

Коли батьки переносяться до Варшави, переносяться за ними й Теліги в 1929 р. Там переживають мужньо скитальські злидні, бомбардування Варшави, різні упокорення. А коли українські націоналісти приготовляються до використання світової війни і їхньою базою стає Краків, вона переноситься туди. Включається в працю й стає членом Проводу ОУН у культурній ділянці, а також як викладач на вишколі націоналістів - активістів. Приготовляє теж матеріяли для виховної праці.

Олена була призначена зразу на Львів, потім на Київ. В червні перейшла Сян вбрід, а потім добилася пішки до Львова обшарпана, голодна й нещаслива. Але праця дає їй вдоволення й виповняє її цілий час. Підготовляється до тих завдань, що її чекали в Києві, студіює підсовєтські відносини, щоб найти якнайкращий підхід до своїх земляків та спосіб як затерти різниці через 20-літні кордони.

Хоч в Україні діяли звірські німецькі летючі бриґади, це не відводить її від сповненя прийнятого обов'язку. Житомирська трагедія ще більше скріплює Олену в її намірі. В Рівному зустрічає Ірлявського, Рогача й багато інших націоналістів, що по розмові з нею відходять підкріплені в вірі своєї Справи, за яку ішли на небезпеку й незабаром найшли смерть.

22-го жовтня 1941 р. Олена доходить до Києва. Засновує там культурний осередок, що має провадити роботу в культурній ділянці та боротися з впливом большевицької та німецької реакції і пропаґувати ідею української незалежности. Стає головою Спілки Письменників та редактором тижневика „Літаври", що гуртує біля себе молоді творчі сили перейняті націоналістичними ідеями. Але в скорому часі німці розпочали розгром націоналістичних провідників. Для Олени прийшов час, коли вона дня 9-го лютого 1942 ступає на тернистий верх свого життя й наче „корабель у заграві пожежі" відходить від нього. Бо того дня Ґештапо арештувало всіх, хто прийшов до домівки Спілки Письменників. Коли Олену остерегли, щоб не ішла того дня до Спілки Пясьменників, то вона сказала: „Як я можу не прийти, коли на мене будуть чекати. Коли не вернуся звідти, скажіть, що я сповнила до кінця свій обов'язок". До третьої години були всі арештовані, настрій був похоронний, тільки Олена бриніла сміхом. Казали, що брала всю відповідальність на себе. По 15 годині всіх вивезли до тюрми на вулиці Короленка й звідти вона вже не вийшла ніколи.

Благородна кров Олени Теліги виростає в вічну леґенду, яку повторятимуть поколінням як молитву. Ми ще не знаємо, де її могила, але в нашій пам'яті вже стверджуються пророчі слова безмертної Олени:

Над могилою Вашою —
тиша і спокій.
Та по рідному краю —
зловіщі вогні.
І піти по слідах
Ваших скошених кроків
Рвучко тягнуться
сотні окрилених ніг.

Так! . . . Сотні, тисячі, мільйони іменних і безіменних героїв під жовто-синім прапором ітимуть і йтимуть по ваших слідах, щоб на Соборній Україні засвітити довгождане сонце, ім'я якому: Держава!

КОНВЕНЦІЯ МУН

Як було вже подано раніше, то цього року в час Дня Праці (Лейбор Дей) відбудеться Конвенція Молоді Української Національности (МУН) на Оселі ОДВУ ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па. Підготовка до конвенції МУН в повному розгарі. Нюйоркський Відділ МУН створив Конвенційний Комітет, що має поробити всі можливі заходи, щоб делеґати й гості були прийняті, як належить, та щоб у них залишилися гарні спомини та користь у формі духового корму. Конвенція розплянована на три дні й почнеться вже в п'ятницю 31-го серпня зустріччю делеґатів і гостей. Всі приміщення й вигоди Оселі до розпорядження делеґатів і гостей. Конвенція так плянована, щоб примістити кілька сотень молодих членів МУН і симпатиків та щоб цілий час був використаний на Оселі чи на конвенційні наради й доповіді, чи на спортові змагання, пописи танцювальних Мунівських груп із українськими народними танками, вибір королеви МУН, чи на танкові забави й бенкет.

Конвенційний Комітет, як і ціла наша організація МУН, сподівається численного приїзду членів МУН із усіх осередків, як також і численної участи осередків МУН Канади. Очевидно раді будемо вітати всіх молодих українських хлопців і дівчат, що приїдуть на Оселю, зацікавлені нашою молодечою організацією й бажаючи включитися до праці, чи лише тому, щоб у гурті своїх молодих одноліткiв гарно забавитися та мило провести час. Приїжджайте всі!

„РІДНА МОВА, ПІСНЯ Й НАУКА — ХАЙ УКРАЇНЦІВ ЄДНАЮТЬ!"

Минулого року український нарід в Україні та українці в розсіянні по всьому світі вшанували пам'ять Генія України, Тараса Шевченка в сторіччя смерти.

Поза Україною найзамітніше відзначили ті роковини українці в Канаді. Власними зусиллями і засобами здвигнули вони величавий пам'ятник Шевченкові на площі Манітобської леґіслятури в Вінніпеґу. Також започаткували Фундацію ім. Т. Шевченка, що має зберігати в нашій етнічній групі в Канаді живими і діючими ті ідеї, за які боровся і віддав своє життя той Геній, Кобзар і Пророк України.

Усвоєму могутньому творі „До мертвих і живих і ненароджених земляків моїх в Україні і не Україні сущих, моє дружнєє посланіє" Т. Шевченко закликав:

Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь, —
Свого не цурайтесь . . ."

Належимо до українців „не в Україні сущих", отже й до нас відноситься цей заклик-заповіт Шевченка. Чи поступаємо ми після цього заклику-заповіту?

Не цураємось свого національного походження. Уважаємо себе віткою великого українського народу. Стараємось зберігати і розвивати українську традицію і культуру. Вкладаємо цінності цієї культури в спільну скарбницю канадійської культури і в процеси її розвитку. Досягнули ми й те, що навіть деякі державні канадійські середні школи й університети вже відкрили свої двері для української науки і культури.

Всі ці здобутки завдячуємо двом чинникам: 1) успішній обороні українських етнічних позицій впродовж кількадесятирічного періоду форсованої асиміляції „чужинців" у Канаді і 2) пізнішій розважній інтеґрації — включенню українських канадійців, як етнічної групи, у багатогранне громадське життя Канади. Найважливішу ролю в цих двох процесах виконували українські канадійські громадські, культурно-освітні і церковні організації та установи і місцева українська преса. Вони досі і безперервно стоять на сторожі здобутих українських етнічних позицій.

Все це гаразд, але не зовсім. Бо з кожним роком бачимо, як унутрі нашого рідного етнічного середовища росте небезпека для наших етнічних позицій, здобутків і навіть життя нашої етнічної групи в Канаді.

Говоримо, що „в молоді наша будучність" і віримо, що після нас вона продовжуватиме життя і розвиток нашої етнічної групи. Але хто з нас сьогодні може мати певність, що впродовж недовгих років ця наша молодь не втопиться в широкому і глибокому канадійському морю, а з нею і наша етнічна група?!

Щораз менше українських дітей і доростаючої молоді в Канаді сьогодні знають або хочуть вивчати українську мову, історію, літературу. І це не тільки діти тут роджених батьків, але навіть батьків-імiґрантів. Одначе хіба можна цьому дивуватись, коли маємо тепер вже багато таких українських батьків у Канаді, що не хочуть, щоб їхні діти вивчали українську мову, „бо це може попсувати їм вимову англійської мови"?!

Статистика виказує, що з кожним роком зменшується число Рідних Шкіл при наших товариствах, а також число рідно - шкільних учнів.

Але справа не є безвихідна. При добрій волі нашого громадянства й організацій можна відвернути кризу нашого культурно - освітнього сектора. Ця добра воля повинна бути, бо ж ніхто з нас не бажає, щоб наша етнічна група зникла з лиця Канади.

Маємо інституції, при допомозі яких можемо направити справу. Найвідповіднішою інституцією є сьогодні безсумнівно Осередок Української Культури й Освіти в Вінніпеґу. Цей Осередок гуртує в собі заслужених культурно - освітніх і наукових діячів із різних наших світських і церковних груп. Він також має довгорічний досвід у культурно-освітньому ділі. В 1940-их і 1950-их роках він улаштував низку українських Вищих Освітніх Курсів, що видали сотки кваліфікованих культурно-освітніх, громадських і мистецьких працівників. Ці вакаційні — двомісячні або шеститижневі курси — були доступні для нашої молоді і старших, без огляду на їхню групову і церковну приналежність. Проф. Олександер Кошиць, світової слави мистець, композитор, диригент, педагог і науковець, що згодом став душею курсів, дуже влучно одним реченням окреслив головну ціль їх: „Рідная мова, пісня й наука — хай українців єднають!" Це стало гаслом курсантів.

З Вищих Освітніх Курсів, спершу під проводом Культ.-Освітньої Референтури УНО, а згодом під керівництвом Осередку Української Культури й Освіти; скористали всі українські національні організації в Канаді. Бо ці курси збільшили і піднесли на вищий рівень їхні кадри культурно - освітніх, мистецьких і громадських працівників.

Але вже майже десять років такі курси не відбувалися, на шкоду всього нашого громадянства. Врак таких курсів створив велику прогалину в нашому культурно-освітньому секторі, ослабив культурно - освітню діяльність наших національних організацій. Життя показує, що такі курси є необхідні і незаступимі.

Цього року Осередок Української Культури й Освіти приступає до відновлення Вищих Освітніх Курсів. Вони триватимуть шість тижнів — від 3 липня до 11 серпня включно. Виклади будуть відбуватись в Авдиторії УНО в Вінніпеґу, а також на літній оселі „Русалка" в Гімлі над озебом Вінніпеґ Лейк. Це будуть шістнадцяті з черги Вищі Освітні Курси. Кожний українець і українка, що закінчили 15-ий рік життя, можуть студіювати на цих курсах. Вписове $25.00. Осередок Української Культури й Освіти сподівається, що з цих курсів скористає також багато старших культурно - освітніх і мистецьких працівників, а також колишні курсанти, що бажають відсвіжити або доповнити своє знання в спеціяльних ділянках науки або мистецтва. На викладачів запрошено знаних і висококваліфікованих знавців, педагогів і інструкторів. Позамісцеві курсанти і курсантки житимуть у приватних мешканнях, що їх постарається піднайти управа курсів.

Годиться відмітити, що домагалась відновити Вищі Освітні Курси саме наша молодь, зокрема МУНО. Вона добровільно взяла на себе завдання приєднати якнайбільше курсантів, а також помагати Осередкові в справі фінансування курсів. Такий жест цієї молоді є ясним світлом у темряві нашої сучасної дійсности. Бо він показує, що ця молодь відчуває, чого найбільше потрібно нашим молодшим поколінням, що урятувало б їх перед винародовленням.

Отже не нарікаймо на нашу молодь і не нарікаймо на нікого, але, разом із нашою свідомою молоддю, усуваймо культурно - освітню кризу в нашому українському середовищі в Канаді. Всі спільно підтримаймо морально і матеріяльно Вищі Освітні Курси. Вишлім своїх дітей на ці курси — „хай рідная мова, пісня й наука всіх українців єднають"! Хай Шевченків заклик до нас, „не в Україні сущих", буде виконаний після ВСІХ наших спромог!

ШІСНАДЦЯТІ ОСВІТНІ КУРСИ

відбудуться

в днях від 3 ЛИПНЯ до 11 СЕРПНЯ, 1962 р. в місті ВІННІПЕҐУ

заходами Осередку Українськоі Кльтури й Освіти і при співпраці МУНО Канади.

Виклади будуть відбуватися в Авдиторії УНО в Вінніпеґу, а також в літній оселі „Русалка" коло Гімлі, над озером Лейк Вінніпеґ.

Програма курсів: Українська мова, історія, географія, письменство, народне мистецтво, українська пісня і музика, народні танки, ведення Рідних Шкіл, ідеологія українців Канади, українська література в Канаді, підготова до громадської праці, теорія музики, диригентура, народні строї і ін.

Викладачі й інструктори: Вже прийняли запрошення: Педагог Н. Білан, д-р Ізидор Глинка, педагог і диригент Вол. Климків, хореограф Я. Клунь із Гемилтону, інж. Вол. Коссар, пані Тетяна Кошиць, д-р М. Мандрика, ред. М. Погорецький, проф. д-р Я. Б. Рудницький, проф. д-р Павло Юзик. Прийняли спеціяльні виклади-доповіді: Д-р Прелат В. Кушнір, д-р Марія Рудницька, проф. В. Жук, мистець Л. Молодожанин, дир. Вол. Кохан, поетесса Лазечко-Гес.

Курсанти: Студентом Курсів може бути кожний українець і кожна українка, що закінчили 15 рік життя. Для студентів Курсів є дві кляси до вибору: 1) Дійсні слухачі, що запишуть всі предмети і будуть ходити на всі виклади, 2) Надзвичайні слухачі, що будуть учащати на виклади спеціяльно вибраних предметів. Наука відбуватиметься п'ять перших днів у тижні в Авдиторії УНО, а в суботу і неділю деякі виклади і спортові гри будуть в оселі „Русалка".

Оплата і прожиток: Вписове на Курси виносить $25.00. Позамісцеві курсанти повинні мати принайменше $100.00 готівки на мешкання і харчування під час Курсів. Вони житимуть у приватних мешканнях. Бажаючих вписатись на Курси просимо якнайскоріше зголоситись до Управи Курсів, на адресу:

Ukrainian Summer Courses, P. O. Box 1081,
Winnipeg 1, Man.

Управа вишле їм „Вписову Заяву", яку вони виповнять і, разом із вписовим $25.00, вишлють на повищу адресу. Також просимо звертатись до Управи за поясненнями — в українській або англійській мовах.

Our Task and Responsibility

EDITOR'S NOTE: Following is the text of address delivered recently by Myron B. Kuropas, President of UNYF of America, at the meeting of the UNYF of Canda in Montreal:

Reverend Fathers Mr. Chairman, Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen!

Today I have the distinct honor and pleasure of addressing you on a most momentous occasion — the twenty-fifth anniversary of your Montreal MUN branch. This is indeed a joyous occasion for we are celebrating a definite achievement — the reaching of another milestone in the history of the Ukrainian National Youth Federation of Canada. Your record here will be hard to emulate by those who will come after you. You have labored hard and long to come where you are today. But as we reflect back over the events that transpired during the past twenty-five years, we should do so with one eye cocked on the future. The founders of this organization have contributed more than their fair share of work. They have provided us with a firm foundation, a broad base of operation, and an excellent example of perseverance and dedication to an ideal. It remains for the young people gathered here tonight to carry on from there.

This latter task is not as easy as it may sound. It is one thing to establish an organization, nurture it, and to carry it through its initial growing pains. There is an aura of excitement and enthusiasm that prevails in beginning something new and different. It is something else again to realize the aims of the organization and to keep it healthy, dynamic and vigorous. Once an organization has matured, however, some of the glamour inherent in early pioneering efforts has passed away. The circumstances have changed, for now that organization has entered that period of existence known as adulthood . . . fought with all of the dismal dullness of day to existence.

The final answer to these questions will depend upon one thing and one thing alone — leadership. The kind of leadership that you, the members of the Ukrainian National Youth Federation of Canada will provide, will determine the kind of future your organization will have. The responsibility therefore, lies with you. No longer can you depend upon your parents to provide the necessary guidance. They have done their share by making you conscious of your Ukrainian backgrounds. No longer can you afford to look to others within your organizational framework to point the way. They have made their contribution by providing you with the necessary tools and physical facilities with which to work. No longer can you afford to wait for that almighty Ukrainian leader to come and, like a great white father, to lead you along the paths of glory. You and you alone must now know the way — go the way — show the way. You have grown up.

Before you can do all of these things, however, there are two important factors which you must consider. You must decide where you are going and you must decide if you have what it takes; in short, you must decide whether you are willing to pay the price of getting to wherever it is that you want to go.

Today MUN is one of the strongest youth organizations in Canada. It has weathered many storms and crises—the post-depression years, the Second World War, the false Fascist label placed upon it by Communist organizations and the clash of ideals between the Canadian-born and the Ukrainian-born youth. But will it remain the strongest youth organization — more important, will it continue to grow . . will it become stronger in the future? Or will it, like so many other Ukrainian youth organizations on the North American continent begin to lose its zeal, its vigor and its members?

In deciding where it is that you want to go, part of the answer can be found in your constitution. The aims of your organization have been stated therein as follows: 1) To organize and train the youth to be devoted citizens of Canada, conscious of their Ukrainian background; 2) To promote appreciation and preservation in Canada of the finest of the Ukrainian cultural tradition; 3) To oppose Communism and subversive ideologies which lead to the destruction of nations and of the individual and 4) To support the cause of liberation of all nations captive of Soviet Russian imperialism, particularly Ukraine. These then, are your aims. Your constitution, however, does not spell out exactly how these aims and objectives are to be realized. No constitution really could! The how of all of this must be decided by you. What criteria, for example, are you using to determine if your MUN members are really devoted citizens of Canada? Is it enough that they vote in all local, provincial and national elections or should they also be encouraged to take an active part in Canadian civic affairs and enter into Canadian politics? Is it enough that MUN members merely admit to being Ukrainian or should they also know something about Ukranie's history, its culture and its political future? What about promoting and preserving the finest of the Ukrainian cultural tradition? Who is to decide what really is the finest? Are we going to limit ourselves to the accepted forms of cultural expression—the choir, the dance, and the drama— or are we going to experiment with new forms? Are we going to limit ourselves to Shevchenko, Franko and Lesya Ukrainka or are we going to include some modern Ukrainian writers, Malaniuk and Barka to mention but a couple. And what about Soviet Ukrainian culture? Can we afford to ignore the literary talents of such writers as Khvylovy, Rylsky and Stelmakh and the artistic talents of such people as Pashchenko, Kirichenko, Kassiyan and Dindo?

What does opposing Communism mean? Does it mean demonstrating in front of Communist book stores or distributing leaflets at Communist rallies or does it mean re-educating ourselves in the basic principles of Democracy, learning more about the nefarious character of Communism and attempting to convince other Canadians of our views? Does opposing Communism meant throwing rocks at some of our Ukrainian - Canadian Communists or does it mean making an all out effort to show them the true path of Ukraine's future? And finally what does supporting Ukrainian liberation mean? Does it mean joining a Ukrainian political party? Does it mean following the principles of Dontsov? Does it mean sending money to support our Ukrainian press overseas, marching in parades with huge yellow and blue placards which proclaim, in big, bold letters, FREE UKRAINE? Or, does it mean becoming familiar with all Ukrainian political parties, achieving unity of purpose among them, becoming familiar with the historical arguments for a free Ukraine and educating our members in the true spirit of Ukrainian nationalism?

These questions and many more like them must be answered by our organization in the near future. They all refer, in one way or another, to method, method that can only be supplied by a united and strong leadership.

At the present time our leadership seems to be divided — not so much along lines of philosophy or principle but rather, along lines of emphasis. One group feels that MUN should be primarily a cultural organization and should emphasize those aspects of Ukrainism that can be found in Ukraine's music, language, literature and art. The other group would prefer to see MUN more of a political organization, an organization that places more emphasis upon Ukraine's history and its political struggle. Which way should MUN go? In reality, MUN has already made its choice. MUN is both — a cultural organization and a political organization. Once you have stated that you wish to preserve and promote appreciation of Ukraine's culture, you have already identified yourself as a cultural organization . . . once you state that you oppose Communism and support Ukraine's liberation movement, you have also declared yourself as a political organization. In the case of Ukraine, you cannot separate the two. Culture without nationhood becomes a curiosity, a museum piece. The Ukrainian dance without the Ukrainian nation would soon deteriorate into something similar to the dance of the North American Indian . . . quaint, good for festivals and the like, but absolutely meaningless. Similarly, politics—in this case constant unabating work to bring about the eventual downfall of Muscovite oppression—can at times seem like awful unrewarding work without the surface manifestations of that which we are fighting to preserve—the Ukrainian dance, Ukrainian music, art, and literature. Psychologically than, culutre can provide the positive motivation for the sustained effort that is necessary to free Ukraine politically. Culture and politics, therefore, need not be diametric opposites. On the contrary, they can be complimentary. But to really make them so, to develop a scheme whereby culture and politics can work side by side, requires patience, understanding, and once again, sound leadership.

These then, are some of the problems with which MUN's future leaders will have to contend and to eventually solve. But this is not all. Once they decided how they are going to attain that for which they are striving, MUN's future leaders will still have what it takes to achieve their goals? Everything that is worthwhile is expensive and anyone who has ever achieved something of lasting value did so at a price . . . hard work, disillusionment and even initial failure. Will MUN's future leaders be willing to lead by serving? Will they be willing to risk ridicule and even heartbreak in fighting for what they believe? Leadership, after all, is not something that is served up to one without effort. It requires more work, sacrifice, and self-denial than the average person is willing to give. But every single one of us can become a leader if only we are willing to do so, it won't be easy. If one wishes to bring about a better world one must expect seemingly endless troubles, loneliness, misunderstandings and disappointments. It is not easy to persevere in the face of apathy and skepticism or to put up with the endless trials and tribulations of being a trailblazer. Nevertheless, it can be done . . it has been done.

Judging from your past accomplishments, I feel confident that MUN has such leaders in its ranks. You and I, all of us, are the children of rugged individualists, pioneers who left the familiar comforts of the old world and came to these shores to carve out a new life for themselves in wholly unfamiliar and often hostile surroundings. Through our veins courses the spirit of liberty that has remained alive after centuries of oppression. We are not average and we have the potential, for doing much in our short stay on this earth. What you and I do—or neglect to do—can make a great difference in shaping the future of the world.

Life can become an exciting adventure for you if, on your own initiative, you decide to become participants and not mere spectators. If you are filled with a faith that moves mountains, a hope that rises above all obstacles, a desire to take on new responsibilities and accept new challanges . . . if you never forget that it is better to light one candle than to curse the darkness . . . no power on earth can stop you.

PROMIN

Page of the Ukrainian National Youth Federation — USA (UNYF — USA)

Acting Editors:

Ukrainian Language — Irene ANDREYKO
152 Monitor, Brooklyn. N. Y.

English Language — Oleh RIZNYK
61, East 7th Street — N.Y.C.

Шевченківське Свято у Вашингтоні

Святкування Шевченкових роковин було популярне у Вашингтоні ще тоді, коли була тут тільки горстка тут народжених або давно прибулих українців. Шевченкове свято притягало всіх його земляків. Воно стало помостом зближення між давньою групою і новими українцями, що стали поселюватися в столиці. І досі воно не втратило своєї атрактивної сили і все запевнює численну участь громадянства. До традиційної популярности цього року долучились ще й Шевченківський настрій, що триває від святкування його століття смерти, і горда свідомість, що тут, у нашому місті має стати Його пам'ятник, і врешті інший стиль останнього свята, яке стояло під знаком замісцевих гостей. Головний промовець, проф. д-р Василь Лев з Мерівуд коледжу в Скрентоні, відомий тенор, б. соліст Львівської опери Іван Гош, його дружина Клявдія, артистка українських театрів і проф. Зоя Маркович з Філядельфії, в руках якої спочивав фортепіяновий супровід, не жаліли часу, труду й невигод, щоб прийняти запрошення і своїми виступами причинитись до мистецького успіху свята.

Організація свята була в руках Об'єднання Українців Вашингтону, столичного Комітету Будови Пам'ятника Шевченкові з його головою інж. В. Сімянцевим та Жіночої Секції при Об'єднанні під головуванням паніматки Варварової. Всі вони доложили старань, щоб успіх свята був якнайкращий, бо прибуток з нього був призначений на фонд будови пам'ятника. Святочний Концерт відбувся 11-го березня у великій залі при „Олл Совлс" Юнітарній Церкві, в пополудневих годинах.

Свято відкрив д-р Євген Гіль, голова Об'єднання, привітавши доволі численних гостей чужинців. Далі проводив програмою інж. Сімянцев. Його заслугою було теж мистецьке оформлення сцени з новим великим портретом Шевченка в осередку уваги.

Перед портретом уставились новаки й новачки Вашингтонського пластового осередка; дівчатка в народних строях зложили китиці квітів перед портретом, а пластунята віддеклямували „Поклін Тобі, Тарасе". Саму програму започаткував співом „Заповіту" Мішаний Хор при Об'єднанні, під орудою п. Юрія Філіпова.

Проф. д-р Лев виголосив святочну доповідь, основна тема якої була — чого навчив нас Шевченко. Для присутніх гостей - чужинців, доповнив він свою доповідь коротким англійським словом.

Маестро Іван Гош віспівав композицію Січинського до Шевченкових слів „І золотої і дорогої...", Степового — „Ой три шляхи", Лисенка — „Мені однаково" і арію Андрія з опери „Катерина" Аркаса, в додаток, у відповідь на щирі оплески публіки — „Минули літа молодії", муз. Лопатинського. Пані проф. Зоя Маркович дала акомпаніямент, який сам собою був мистецькою продукцією.

Артистична, на високому рівені, деклямація п-ні Клявдії Гош була наступною точкою: у її програмі було „Подражаніє XI Псалму" і „Розрита могила".

Завершив концерт виступ Мішаного Хору при Об'єднанні, який під орудою п. Юрія Філіпова співав „Чого мені тяжко", композиція М. Волошина і „Думи мої", комп. Воробкевича. Виступ цього хору був милою несподіванкою для нашої громади, яка добре розуміє труднощі в притягненні до співпраці — і то жертвенної, — усіх найкращих співачок і співаків нашого міста і нераз далеких передміських околиць. Оплески слухачів значили не тільки признання, але й надію, що хор стане постійною інституцією нашої громади.

Публіка, яка вщерть виповнила залю, опускала свято з почуттям наскрізь успішної імпрези і з вдячністю організаторам, а передусім тим учасникам, які готові були трудитись до невеликої Вашингтонської громади, щоб допомогти їй звеличати пам'ять Тараса Шевченка.

юст

Свято 70-річчя Ісповідника Митрополита Йосифа Сліпого в Амстердамі, Н. Й.

Неділя 11-го березня була святковим днем для української громади в Амстердамі. Кат. парохія св. о. Николая з участю всіх місцевих організацій достойно вшанувала 70-ліття уродин галицького митроп. й українського первосрарха Йосифа Сліпого.

Вже 18-го лютого, в день народин митрополита і в день всенародніх молінь за нього, була в нашій церкві співана Служба Божа в намірах Ісповідника Йосифа. Під час Служби Божої о. парох прочитав вірним спільне пастирське письмо наших Владик у вільному світі.

11-го березня святкову академію розпочала гимнами американським і українським „Боже Великий Єдиний" юна оркестра „Арфа", під управою п. С. Когута. Вступне слово сказав Всч. о. парох Л. Ліщинський. Почав словами Христа Спасителя про переслідування, які впадуть на Його св. Церкву й учеників. Частина такого переслідування впала на нашого митроп. Йосифа. Та ніякі тортури, ні намови, ні обіцянки нових почестей не зломили незламного Божого ісповідника. Вже 17 літ стоїть він як євангельська скеля серед бурунів переслідування. На такій скелі нам найбезпечніше будувати своє будуче. Слово своє закінчив о. парох: „Боже, здійми окови з рук нашого митрополита; дозволь йому в славі вернутись на трон Святоюрської гори в городі князя Льва!"

Учениця парохіяльної школи, ніжно проказала деклямацію про євангельського „Сівача". — Вичерпну й глибоко продуману доповідь про життя митроп. Йосифа подав слухачам п. радник Т. Кокорудз. Він змалював постать архиєрея, починаючи від його юних літ, аж до вступлення на митрополичий трон, до його мучеництва. Митроп. Йосиф, — це гідний пересмник великого князя нашої Церкви, Андрея. Він уже 17 літ ступає своїм хресним шляхом на Голгофту до перемоги Церкви й народу над безбожним комунізмом.

Опісля чергувались мистецькі виступи: маленька Любця Ліщинська вміло відіграла фортепіянове сольо „Літаючі листки". П. Софія Ліщинська з чуттям деклямувала „Неофіти" Т. Шевченка, до сліз зворушуючи слухачів. Насолоду дало присутнім скрипкове сольо п. Яр. Ліщинського, при акомпаніяменті п. Дарії Семеген.

Пластовий гурток під проводом п. Ліди Лаба і п. Іринея Юрчук перевели оригінальну гутірку про „Малого в Сибір засланого Юрчика та його вишневий хрестик".

Свято закінчено співом — молитвою: „Боже, вислухай благання". Свято лишило небуденні спомини в душі кожного з нас.

Л. Л.

В Нюарку відбулися передконвенційні збори

(Продовження зі стор. 1-ої)

номеном всього українського життя, а то й життя інших меншостевих національних груп.

Перше чвертьріччя поточного року не тільки не принесло знижки членів, що звичайно бувало в минулих роках, але дальшу велику звишку. Є вся надія на те, що до Конвенції членство УНСоюзу перейде імпозантну цифру — 82 000, та що цей конвенційний рік відступить від традиції і закінчиться великою звишкою членства, хоч звичайно в минулому бувало інакше. За причину цих успіхів подав доповідач нові і дуже корисні зміни, які введено в систему забезпечення, яке дає УНСоюз як підвишка дивіденд, нові грамоти, обнижка вкладок і ін. та працьовитість союзових діячів.

Після доповідей відбулася дискусія над союзовими й громадськими справами. Проф. О. Андрушків, містоголова НТШ, відмітив велику культурну працю УНСоюзу й закликав делегатів схвалити на Конвенції постійну допомогу репрезентованій ним установі. Д-р Утриско підмічав недисциплінованість деяких відділів Округи та їх секретарів, які постійно бойкотують всі окружні збори й торкнувся питання нових сил в союзову житті, як по відділах, так і в головному уряді. Забирали голос ще Павло Заболотний, М. Леськів, М. Литвин, В. Салабун і ін. Д-р Утриско звернувся з закликом до відділів щодо участи в збірці на пам'ятник Шевченкові, а Ю. Баранюк поставив внесення, щоб кожний делегат на Конвенцію придбав до Конвенції бодай 10 членів. Відмічено принагідно на зборах члена Клюбу Заслужених Союзсаців із нюаркської округи М. П. Отрока та особливий успіх в часі минулорічної і цьогорічної кампаній секретарки Анастазії Бордун, яка здобула 24 члени й дальше здобуває нових.

Українська хроніка

● Авторський вечір Святослава Гординського, відомого українського поета і маляра, відбудеться заходом Літературно-Мистецького Клюбу у Вінніпеґу і в співпраці з Українською Вільною Академією Наук в Канаді в п'ятницю дня 6 квітня ц. р. о год. 8.15 веч., в залі „Просвіти" при 667 Флора у Вінніпеґу. У програмі вечора: слово про автора, рецитації його творів і перекладів у виконанні групи під проводом п-ні М. Рудницької і Ю. Гнатюка та слово самого автора.

● „Писання для дітей" — під такою назвою відбудеться в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю дня 6 квітня ц. р. авторський вечір Лесі Храпливої. Свої поезії, прозу і драматичні твори читатиме авторка. Вечір буде попереджений музичним вступом Юрка Сваричевського, учня УМІ кляси проф. Л. Вайлової, який виконає на фортепіяні „Прелюд Ґ-моль" Рахманінова і „Любовні мрії" Ліста. Початок о год. 8-ій веч.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 2-го квітня 1962 року з волі Всевишнього відійшла у Вічність

НАША НАЙДОРОЖЧА ДОНЕЧКА

ЛІНДА ҐРЕҐОР

замешкала при 258 Елизабет Стріт Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Покійна народилася в місті Ню Бронсвік, Н. Дж. 8-го травня 1954 р. Тіло лежить у похоронному заведенні Канрой Фюнерал Говм, 21 Іст 2-га вулиця у Бавнд Брук.

ПАРАСТАС в СЕРЕДУ, 4-го квітня ввечорі.

ПОХОРОН у ЧЕТВЕР о год. 9-ій рано до української православної церкви св. Андрія і опісля на Бавнд Брук Семетері.

В ГЛИБОКОМУ СМУТКУ:

ВАЛЕНТИНА — мама,
ФИЛИП — батько
ВАЛЯ — сестричка
ЕВГЕН і ФИЛИП — брати;
В Україні:
Євгенія ОБЛУЧИНСЬКА — бабка,
АНАТОЛІЙ — дядько,
Людмила МОРОЗ — тітка.

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що в неділю, 1-го квітня 1962 року в Джемейці, Л. Айленд, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК і БРАТ

бл. п. Василь ВОРОБЕЦЬ

проживши 75 років.

Покійний походив з Рогатина, Зах. Україна. Був членом 160 Відділу УНСоюзу.

ПОХОРОН — відбудеться в СЕРЕДУ, 4-го КВІТНЯ 1962 р., в год. 8:30 р., з пох. заведення Cassese & Eisner, 127-06 Liberty Ave., Jamaica, L. I., а в год. 9:00 до української кат. церкви Преч. Діви Марії, Jamaica, L. I., опісля на цвинтар Кальварія. — Похороном заряджує П. Ярема.

Тяжким горем прибиті:

дружина — АНАСТАСІЯ
брат — МИХАЙЛО з дружиною КАТЕРИНОЮ

ПОДЯКА

Після невіджалуваної втрати нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ й МАТЕРІ

бл. п. Теодозії ПІСКОВЕЦЬ

урodж. дня 27-го квітня 1925 р. в селі Дністрик, пов. Старий Самбір, Україна, що з Волі Всевишнього, в трагічному випаду відійшла у Вічність дня 5-го березня 1962 року,

складаємо найщирішу подяку Вcч. о. Савчукові, настоятелеві Української Автокефальної Православної Церкви св. Володимира у Філядельфії за відправу Панахиди, Служби Божої й похоронних відправ, та за дві зворушливі прощальні промови.

Щиру подяку складаємо похоронному заведенню п. Івана Гасина у Філядельфії, за вирцеве переведення Похорону.

Рівнож щиру подяку складаємо всім нашим Приятелям, Сусідам й Знайомим за відвідини в часі нашого горя, за поради й жертвенні помочі, за участь у Похороні, та за всі розради у нашому недасно-трагічному горю.

ІВАН — муж
МАРІЯ — дочка

ПОДЯКА

Цією дорогою висловлюю свою глибоку і щиру подяку

д-рові Олександрові ЛЯТИШЕВСЬКОМУ

за зроблену мені складну операцію і його теплу опіку та увагу під час мого перебування в шпиталі. Дай, Боже, д-рові Лятишевському здоров'я і сил в службі всім тим, хто потребує його лікарської допомоги.

ТАТЬЯНА КОВАЛЬ з Родиною

Вісті з Каліфорнії

УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА БОЖА В ТЕЛЕВІЗІЇ

Перший раз в історії українського поселення в Каліфорнії повна українська Служба Божа була передана місцевою телевізійною станцією (канал 11) в Лос Анджелесі о год. 11-ій в неділю 25-го березня ц. р. В часі телевізування Служби Божої, просторе приміщення української католицької церкви, що знаходиться в дільниці Голливуду, було переповнене віруючими. Службу правив парох о. Михайло Колтуцький в асисті таких хлопчиків: Адам Липінський, Богдан Шумний, Володимир Ковалик, Андрей Лещишин та Роман Пайда. Особливо приємне враження на глядачів зробив церковний хор (диригент маестро Володимир Божик), який співав до Божественної Літургії. В промові о. Колтуцький, промовляючи англійською мовою, окреслив хресний шлях українського народу та його Церкви під безбожною владою в поневоленій Україні та закликав вільний світ Заходу не бути байдужим до недолі нашого народу.

Телепередача відбулася з рамени програми: „Церкви Золотого Заходу", яка дає можливість і нагоду кожної неділі кожній церкві „золотого стейту" Каліфорнії показати свою Службу Божу соткам тисяч телеглядачів Західнього побережжя Америки.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ М. ЛЕОНТОВИЧА

Заходами Літературно-Мистецького Об'єднання Каліфорнії відбувся в неділю, 25. березня ц. р., в Народному Домі м. Лос Анджелес художній вечір, присвячений пам'яті видатного українського композитора Миколи Леонтовича, трагічно загинулого більше як 40 літ тому.

Після відкриття вечора (ред. А. Юриняк), 200 присутніх з увагою прослухали добре опрацьований і написаний паном О. Рішаєм нарис про життєвий і творчий шлях композитора. Хор української православної парафії св. Андрія Первозванного під орудою п. Дмитра Бенка гарно виконав кілька пісень композицій М. Леонтовича: Отче наш, кант Почаївська Божа Мати та Щедрик. На вимогу публіки Щедрика повторено під бурхливі оплески присутніх. У другій половині вечора той же хор проспівав Зашуміла ліщинонька та За городом качки пливуть, які також нагороджено рясними оплесками. В сольо-заспівах хорові брали участь п. Кішковський та пані Олександра Бонард. Оповідання О. Смотрича з життя Леонтовича під наз. „Фінал" прочитав ред. А. Юриняк. Як гість, виконав кілька пісень композицій М. Леонтовича популярний серед нашої громади співак Константин Савченко - Гопфер під супровід на піяно проф. Мелетієва.

Іван Овечко

З діяльности Союзу Українських Філятелістів в Ню Йорку

Обрана 8 жовтня 1961 р. нова управа СУФ-у під головуванням проф. Лева Поповича розпочала свою чергову працю випущенням Філятелістичних Вістей за січень 1962 року. Це число обіймає 12 сторінок та містить список новообраних керівних органів СУФ-у, перебіг загальних зборів, із поданням пляну праці на 1962 р., та продовження й доповнення огляду Тарас Шевченко на марках, опрацьованого головою СУФ-у проф. Левом Поповичем. Ця перша в своїм раді бібліографія Шевченкіяни на марках становить найціннішу частину Філятелістичних Вістей, бо спільно з частиною з попереднього числа та приготованою до дальшого друку частиною буде особливо важливим вкладом в дослідження Шевченкознавства нашої доби. Її слід би видати окремою відбиткою й розповсюдити по книгарнях та бібліотеках на доказ того, що Шевченко, наш національний геній та пророк є популярний і в українській філятелії.

Січневе число Філятелістичних Вістей за 1962 р. на обкладинці містить картку, видану в честь Т. Шевченка Київським міським товариством колекціонерів із печаткою київського уряду з 10-го березня 1961 р. На 11 стор. повідомляється, що український філятелістичний бібліограф й видавець Юліян Максимчук, приготовив до друку „Каталог чужих недержавних марок з українською тематикою" і приймає замовлення на нього.

Член головної управи СУФ-у Іван Булат з Йонкерсу, Н. Й., що є одним із найбільших збирачів українських марок, окремою грамотою „Украінер Філятелістен Фербанду", був найменований 1-го лютого 1962 р. на особливого контролера марок України з років 1918-1920. В березні п. Булат закупив на ліцитації в Голляндії від п. Стуарта з Гаґи досить поважну збірку українських марок, що складалася із 130 грошових переказів, 74 листів й карток - лістівок та трьох альбомів марок. Слід побажати йому успіхів у дальшій його праці на полі української філятелії. Пан Іван Булат є членом УН-Союзу.

Д-р Євген Котик, довголітній колишній голова СУФ-у та головний редактор Українського Філятеліста - журналу СУФ-у, приготовляє до друку окреме число Українського Філятеліста, присвячене 10-літтю створення СУФ-у. Це ювілейне число Українського Філятеліста є заплановане на 1962 р.

д-р Ол. Соколишин

Зі спорту

„ГУНҐАРІЯ" — „ТРИЗУБ" 1 : 0 (1 : 0)

Ню Йорк, 1-го квітня. — Змагання Інтер Ліґи між чемпіонами Німецької та Американської Футбольних Ліґ були швидкі, емоційні та, з огляду на ставку, гострі, з проявами брутальности деяких змагунів мадярів. Все таки перемогу мадярів треба вважати заслуженою, бо їх дружина працювала з більшим завзяттям і бажанням перемогти. В першій половині „Тризуб" переважав і імпонував красою заграль, які, на жаль, були непродуктивними. „Гунґарія", яка виявила більше досвіду в грі на розмоклому грищі, здобула в 35-ій хв. гри одинокі ворота зі стрілу Вірби. Друга півгра принесла розчарування гіршою грою „Тризуба", який не потрапив своїми акціями поважно загрожувати воротам мадярів.

Побачивши одні змагання „Тризуба" впродовж двох місяців, важко мені оцінювати поодиноких змагунів, можна натомість схарактеризувати дружину як цілість. „Тризуб" має непересічних змагунів, які крім індивідуальних показів вмінь не здобулися на корисну дружинову гру. В противенстві до мадярів „Тризуб", як дружина, вражав браком цілевої співпраці між змагунами, та браком твердости і завзяття. Подачі в трикутнику чи квадраті та жонґлювання м'ячем без здобування терену не є продуктивною грою дружини, яка бажає виграти. Тактично теж непростимим треба вважати факт, що при стані 0:1 в нападі дуже часто залишалися лише два змагуни. З цілої гри „Тризуба" можна було винести враження, що це одинадцять зірок, яких ще треба зв'язати сильною дисципліною і примусити грати для добра та перемоги дружини під твердою рукою менаджера. Від досвідчених професійних футболістів треба і є способи видобути більше дисципліни, співпраці і завзяття в грі.

Лекція з цих змагань пригодиться „Тризубові" в дальших грах за Чашу, де ще може „Тризуб" зустрінутися з мадярами і їм відплатитися за поразку. Про дальші успіхи „Тризуба" рішатимуть дисципліна змагунів, їх щира співпраця і сильна воля перемоги. Навіть згадуваний раніше брак стрільців не мусить принести невдачі добрим змагунам „Тризуба", коли вони гратимуть як одна зіграна дружина. Бо чи не можна за 90 хвилин гри хоч кілька разів принаймні запровадити м'яча до воріт?

„Тризуб" заграв ці змагання в складі: Башеров, Бородяк, Рач, Кравець, Віней, Ілай, Штекер, Горзелінґ, Бонецці, Санчез, Тот. (Варварюк, Длуґош).

в. с.

З діяльності танцювальної групи (МУН) в Рочестері, Н. Й.

Танцювальна група доросту (МУН) в Рочестері, Н. Й. належить до діяльних, та має великі успіхи в ділянці пропаґанди серед американців не тільки в Рочестері, але поза Рочестером.

Посилення цієї праці завдячує доріст (МУН) своєму керівникові Петрові Дзюбі, який докладає всіх зусиль, щоб праця розгорталася. Не мала тут заслуга й учителя танків Івана Заблоцького, який, хоть старший віком, але вкладає всю свою душу в працю з доростом (МУН). Зате може гордитись великими успіхами, що їх здобули юні танцюристи.

На запрошення Управи Українського Народного Дому в день Матері, танцювальна група (МУН) виповнила всю програму, дала ряд танків і пару деклямацій, за що публіка нагородила їх довгими оплесками.

Дня 11 червня 1961 відбувся фестин Українського Пласту на оселі „Новий Сокіл" біля Боффало. На запрошення Д-р Ірини Дорощак, щоб доріст (МУН) виступив з національними танками, танцювальна група відтанцювала вісім народних танків. Всі танки були фільмовані п. Василем Кучмієм. Пластуни щиро гостили наших танцюристів за їхню гарну програму.

Дня 9 серпня 1961 Республіканський Комітет м. Вебстер, Н. Й., через представницю Анну Сорохтей запросив наших танцюристів. Тут наші молоді танцюристи пописались як найкраще, бо найбільше отримали признання від добірної публіки.

Дня 20 серпня 1961 відбувся фестин на площі „Американського Ловецького Клюбу". Наша танцювальна група виступила з національними танками, якими був доповнений фільм.

Дня 2 грудня 1961 в Українськім Народнім Домі відбувся гостинний вечір для батьків наших молодих танцюристів (МУН). Цей вечір не забудуть родичі і публіка: Програму виконала велика група, тридцять молодих танцюристів, які відтанцювали десять народних танків. При цьому був висвітлений кольоровий звуковий фільм танцювальної групи (МУН) та фільм учителя танків Івана Заблоцького „Світова Виставка в Ню Йорку". Згадані фільми висвітлював Василь Кучмій. Накінець відбулось прийняття для родичів і гостей, яке влаштували пані Христя Дзюба і пані Санагурська і пп. Іван Деркач та Микола Гриців. Всім їм велика подяка за їхню поміч, яка дала гарний успіх цього незабутнього вечора.

Мунівець

ІНФОРМАЦІЯ

Комісія видавничої допомоги праць проф. В. М. Іваниса повідомляє громадянство, що впродовж цього року пощастило частинно перемогти великі фінансові труднощі і видати четвертий том мемуарів „Стежками життя". У цьому, четвертому, тому мемуарів написано про останню збройну боротьбу на Кубані й у Криму; про трагічний кінець тієї боротьби й евакуацію козаків та цивільного управління на острів Лемнос на Егейському морі; про розселення далі по балканських державах (Югославія, Болгарія) й інших країнах; про діяльність кубанських парляментаристів у столицях: Грузії, Туреччини, Югославії, Польщі, Франції й Чехо-Словаччини. Цей том охоплює період від травня 1920 р. по жовтень 1925 року.

Лишається ще видати останній — п'ятий том спогадів за найдовший час буття — майже за 40 років перебування на чужині... П'ятий том присвячений характеристиці української еміґрації, а також хронологічне продовження спогадів про наукову діяльність проф. В. М. Іваниса, його працю в українських високих школах: Українській Господарській Академії (УГА), в Українському Технічно - Господарському Інституті (УТГІЗ; про довголітнє головування в Союзі Українських Інженерів, Еміґрантів та педагогічну працю в Українському Рільничому Ліцеї в Черниці біля Львова.

В п'ятому томі описане також життя автора (і йому відомі події) під німецькою окупацією під час другої світової війни, післявоєнний трилітній період життя в нових еміґраційних обставинах під окупацією переможців — західніх альянтів, щи одну еміґраційну подорож за Атлантик і фраґменти з перебування в Канаді.

П'ятий том написаний і готовий до друку, але через вичерпання грошових засобів і заборгованість за попередні томи, не може бути відданий до друкування. Видання цього, останнього, тому буде дорожче, бо він матиме понад 400 сторінок друку і понад 30 ілюстрацій, а тому передбачається трохи більша його продажня ціна після видання. Автор бажає хоч частинно віддячитися всім тим особам, що дотепер заплатою за вислані їм книжки і пожертвами помогли видати попередні томи мемуарів. За це автор бажає вислати п'ятий том спогадів по дешевшій ціні.

Комісія щиро дякує всім за цю велику допомогу і ще раз звертається з щирим проханням до всіх, хто і цим разом бажає та може допомогти проф. В. М. Іванисові, просимо присилати передплату на п'ятий том спогадів, який передплатою коштуватиме так, як і попередні томи. Після видання ціна буде більша.

Одночасно просимо всіх, хто за одержані книжки не прислав вартости, — відіслати ті книжки авторові. З почуттям вдячности надіємося на зрозуміння в нашого громадянства і щиру допомогу.

За комісію Видавничої допомоги:

Д-р І. В. Садовська-Штефор (голова);

І. Т. Дубилко (секретар.

Адреса автора;

Prof. B. Iwanys
134 Dovercourt Rd.
Toronto 3, Ont., Canada.

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇЙ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

Повідомлення Видавництва „Екран"

Фінансові й технічні труднощі перешкодили своєчасній появі найновішого числа журналу „Екран" і воно вийшло з друку з великим запізненням. За це В-во перепрошує акуратних В. Ш. Передплатників і Читачів. На зміст числа, очоленого портретом короля Данила Галицького, складаються ілюстровані світлини, статті та нотатки, що, згідно з основним задумом В-ва, мають утривалити візуально різні моменти української діяльности в теперішньому та минулому.

У центрі листопадової тематики стоїть ілюстрована стаття про те, якими способами поверсальська Польща добилася анексії української Галичини. Цей цикл доповнюють мапи Галицько - Волинського князівства та Галичини з-перед 1939 р. З ділянки життя укр. Церков знаходимо матеріяли про Митрополитів А. Шептицького, В. Липківського, І. Теодоровича та про 40-ліття УАПЦ. Поруч згадки про 80-ліття Папи Івана XXIII вміщено матеріяли про відзначення круглих роковин життя Арх. Кир Івана Бучка, Митр. Кир Максима Германюка, Єп. Кир Ізидора Борецького, проф. О. Грановського та ген. М. Капустянського. Окрему увагу присвячено таким недавнім подіям з нашого збірного життя як відкриття пам'ятника Л. Українці у Клівленді, комбатанське Свято Покрови у Шикаґо та ін. Читач знайде в „Екрані" інформації про Архів-Музей у Денвері, зразки марок, виданих музеєм у Клівленді, а поруч цього — першу серію світлин з образотворчої виставки в Дітройті, з опери „Катерина", з життя „Молодої Просвіти" у Філядельфії та з шкільного життя в Шикаґо.

Різноманітний і цікавий зміст числа доповнюють світлини з українського життя у Вразилії, з літнього табору СУМА в Дітройті тощо. У Відділі Спорту особливу увагу привертають до себе світлини двох футбольних команд-чемпіонів з 1961 р.: київського „Динамо" (першуна СССР) і філядельфійського „Тризуба" (першуна ЗДА), а поруч них — переможця футбольних змагань за чашу СССР, української команди „Шахтар" з міста Сталіно на Донеччині, та світлини зі спортового життя нашої еміґрації в Німеччині перед виїздом в заморські країни.

Це число „Екрану" висилаємо тільки тим, що відгукнулися на наш заклик та вирівняли передплату за 1961 рік, а також тим, що одержали від нао передостаннє число і ще не мали можливости переслати передплати.

„Екран" можна купити у кожній українській книгарні. Хто бажав би стати передплатником, писати на адресу:

„ЕКРАН" — А. Антонович
2102 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Ill.

Ціна одного примірника 50 ц. Цілорічна передплата 3.00 дол.

(Огол.)

УДАР ПО ДЕМОКРАТІЇ — І ПО ПЛЯНУ КЕННЕДІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гляду. Пероністи вже вспіли звикнути до дискримінування їхніх виборчих списків, доказом чого було постійне зменшування протесту у формі білих карток. Але скасування виборчої перемоги мусіли вони прийняти як агресивний виклик. Тим більше, що з правного боку, навіть у деяких бездоганно демократичних державах, поодинокі партії виключені від участи у виборах — і то не лише філії компартії СССР, але й місцеві партії, як от національно - соціялістична в Німеччині. Зате трудніше було б знайти, у шануючій себе демократії, прецеденс скасування чистих, бездоганно переведених виборів.

Легкодушність чи рафінований удар по арґентинській демократії та по пляні Кеннеді? Якщо б прийняти другу гіпотезу, хочемо вірити, що Фрондізі — не зважаючи на підозріння довкола його особи, про які ми ширше писали напередодні його останніх відвідин у ЗДА — був лише жертвою якогось вовка в овечій шкурі, що виступав, як його дорадник.

Збройні сили — а вони мають свою розвідку — давно вказували на Рохеліо Фріхеріо, який, до речі, зник несподівано під час попередньої кризи, спричиненої прокастрівською політикою Арґентини в Пунта дель Есте, і який на початку теперішньої кризи поспішно виїхав до Бразилії. На цього загадкового персонажа вказує також Альсоґарай, що впродовж двох років був міністром економії у кабінеті Фрондізі.

„Годі було поборювати загрозу для демократичних інституцій країни — додав Альсоґарай — поки д-р Фрондізі залишався президентом"; також ген. Арамбуру, після довгих, терпеливих зусиль, вказав Фрондізі єдину можливу розв'язку кризи: абдикацію!

ТАРЗАН, 4816. В полоні дикунів . . .

AFTER A BRIEF BUT FURIOUS BATTLE, THE APE-MAN AND THE LAVERS WERE FORCED TO SURRENDER TO THEIR OVERPOWERING FOE.

'WHAT'S THE MEANING OF THIS?' TARZAN DEMANDED. 'WE HAD NO QUARREL WITH YOU--'

'SILENCE!' BELLOWED THE LEADER. 'JUST THANK YOUR GODS THAT YOU STILL LIVE!'

Після короткого і шаленого бою мавполюд і Лейверси мусіли піддатися переважаючому ворогові.

Що це все має означати? — запитував Тарзан. — Ми ж не маємо жадного спору з вами . . .

— Мовчіть! — ревів ватажок. — Дякуйте Богові, що ви ще живете!